PORT OF GOTHENBURG
The Port of Scandinavia

Bilaga 6

2019-03-04

Ärende – Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse

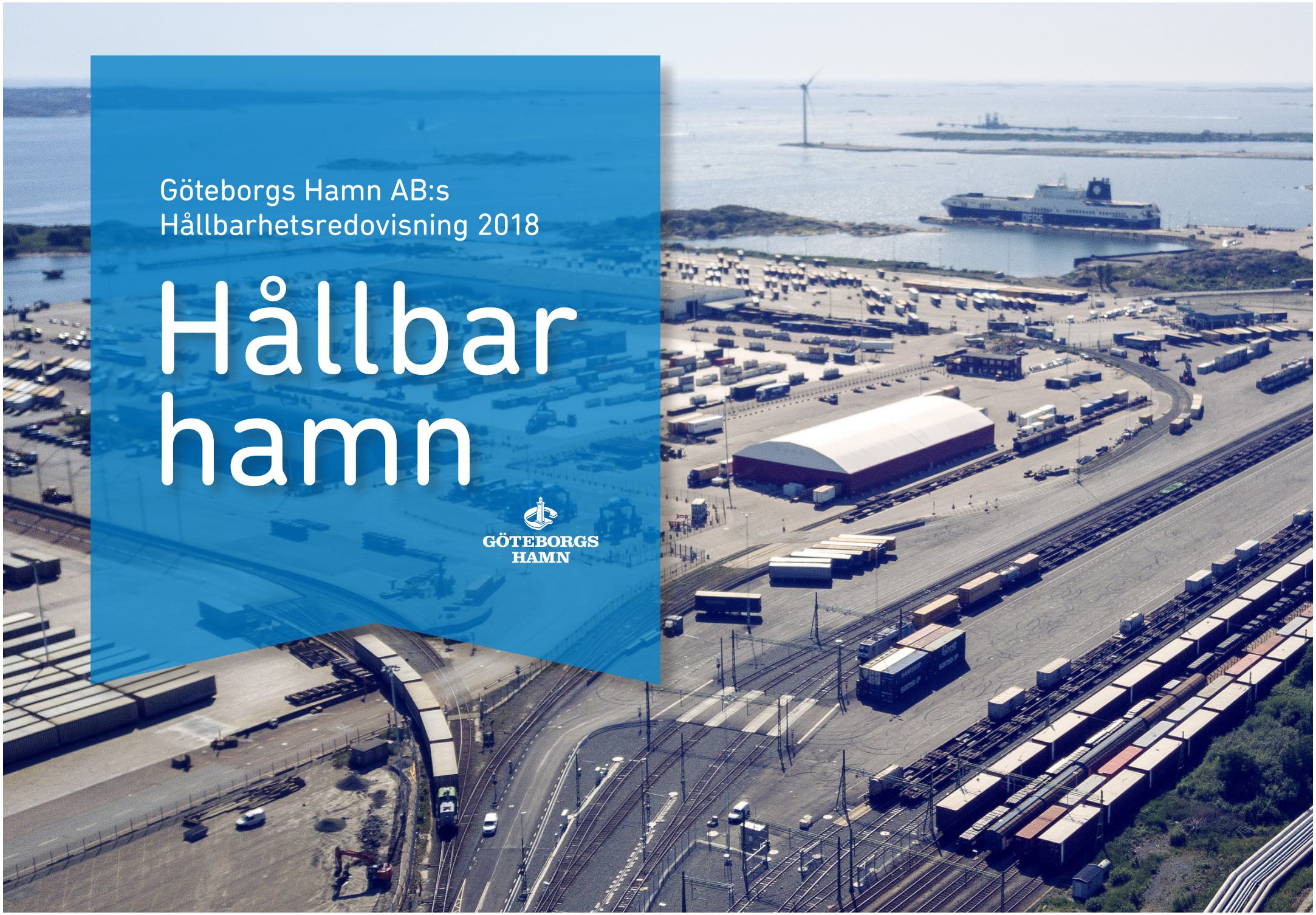
Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte i sin helhet.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

Göteborgs Hamn AB:s
Hållbarhetsredovisning 2018

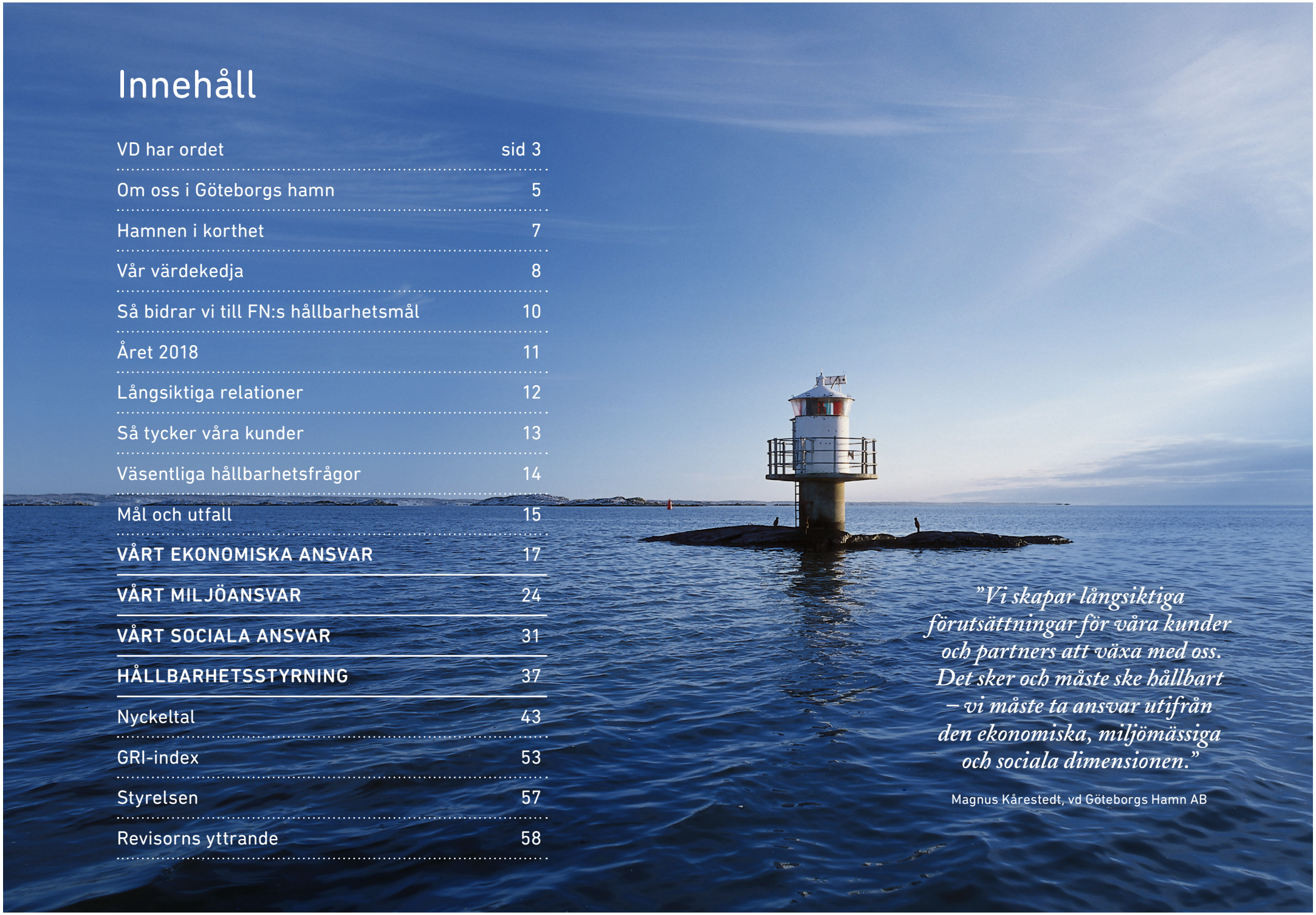
Hållbar hamn

GÖTEBORGS HAMN

Innehåll

VD har ordet	sid 3
Om oss i Göteborgs hamn	5
Hamnen i korthet	7
Vår värdekedja	8
Så bidrar vi till FN:s hållbarhetsmål	10
Året 2018	11
Långsiktiga relationer	12
Så tycker våra kunder	13
Väsentliga hållbarhetsfrågor	14
Mål och utfall	15
VÅRT EKONOMISKA ANSVAR	17
VÅRT MILJÖANSVAR	24
VÅRT SOCIALA ANSVAR	31
HÅLLBARHETSSTYRNING	37
Nyckeltal	43
GRI-index	53
Styrelsen	57
Revisorns yttrande	58

”Vi skapar långsiktiga förutsättningar för våra kunder och partners att växa med oss. Det sker och måste ske hållbart – vi måste ta ansvar utifrån den ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionen.”

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Växande hamn
– möjligheter och utmaningar

2018 har varit ett händelserikt och spännande år för Göteborgs Hamn AB. Vi har sett ökande volymer och det bästa resultatet i hamnbolagets historia. Under året har Arkens kombiterminal och Amerikaterminalen invigts. Den nya hamnnära logistikparken har färdigställts för kommersiellt bruk och utbyggnaden av hamnterminalen Nya Arendal har fortsatt. Vi har också fått till stånd ett beslut om statlig medfinansiering till en farleds-fördjupning, en viktig milstolpe för hamnbolaget. Vi fortsätter arbeta seriöst med hållbarhet och är stolta över hållbarhetsarbetet i bolaget.

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

UTVECKLING AV GODSNAVET

Under året kom det glädjande beskedet att svenska staten delfinansierar farledsfördjupningen, vilket är viktigt för godsnavets utveckling. Det finns en stark framtidstro och vi är inne i ett stort investeringsprogram med över 8 miljarder i investeringar i bolagets tioårsplan. Kommunstyrelsen fattade under året beslut om ett nytt ägardirektiv som är väldigt tydligt, framåtriktat och bra. Här tydliggörs att hamnbolaget även ska arbeta med hamnnära logistikfastigheter. Affärsområdet är en viktig inkomstkälla och möjliggör för hamnbolaget att utveckla hamnen på det sätt vi vill. Logistikparken vid Halvorsäng har under året blivit klar för kommersiellt bruk. Här fyller vi ett marknadsbehov genom att tillhandahålla en halv miljon kvadratmeter hamnnära logistikmark som är mycket eftertraktad.

UTBYGGNAD AV TERMINALER

Arkens kombiterminal invigdes i februari 2018. På terminalen kan gods på ett effektivt sätt byta transportsätt alldeles intill hamnkanten. Den nya terminalen innebär högre godskapacitet, effektivare transporter och renare luft till följd av mindre lastbilstrafik. Byggnationen av hamnterminalen i Nya Arendal har påbörjats och ska genomföras med förorenade muddermassor som fyllnadsmassa. Vi tar alltså hand om ett miljöproblem på ett ansvarsfullt sätt. Utbyggnaden medför också att vi får fler hamnoperatörer, vilket bidrar till ökad konkurrens. Våra långsiktiga utbyggnadsplaner inkluderar även en ny terminal för skogsprodukter, Sveaterminalen, som pågår enligt plan.

HÖGA VOLYMER OCH STARK INDUSTRI

Vi kan konstatera att svensk industri under 2017 led av de konsekvenser som arbetsmarknadskonflikten i containerterminalen innebar. Göteborgs hamn upplevde det största volymtappet på containersidan i hamnens historia. Under 2018 har arbetsmarknadens parter hittat en nationell lösning som nu föreslås bli lag. Vi har sett en stark återhämtningen i volymer och en ökning om 20 procent på containersidan, vilket är en tydlig indikation på att förtroendet för hamnen börjar återhämta sig. Hamnbolaget har sett fortsatt höga volymer i Energihamnen samt även för roro, färja och bilar. Göteborgs hamn kan ses som en spegling av hur det går för industrin i stort, och under 2018 har vi sett att det gått bra för industrin.

AKTIVT MILJÖARBETE

Vi arbetar långsiktigt och aktivt för att minimera miljöpåverkan från den egna verksamheten samt sjö- och landtransporter. Hamnbolaget är ett klimatneutralt bolag och verkar för en effektiv miljörabatt för fartyg samt fler elanslutningar. Därtill arbetar vi tillsammans med våra kunder för att tillhandahålla alternativa bränslen med mindre miljöpåverkan, exempelvis flytande naturgas (LNG) och flytande biogas (LBG). Under 2018 invigdes en särskild anläggning och tillhörande rörinfrastruktur i Energihamnen, som möjliggör att LNG kan tankas från landsidan samtidigt som fartyget lastar och lossar.

FOKUS PÅ SOCIALT ANSVAR

Hamnbolaget strävar efter att vara en inkluderande arbetsplats där ingen diskrimineras eller kränks och i år har vi arbetat med särskilt fokus på detta. Våra kärnvärden och uppförandekod värnar om en arbetsplats där alla ska känna sig trygga och behandlade på lika villkor oavsett kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet eller någon av de andra diskrimineringsgrunderna. Att vara en attraktiv, säker och ansvarsfull arbetsplats med nöjda medarbetare är en förutsättning för att lyckas med våra ambitioner att växa och stärka Sveriges port mot världen.

Kryssningsverksamheten har fått ett uppsving genom återinvigningen av den nygamla Amerikaterminalen vid Stigbergskajen.

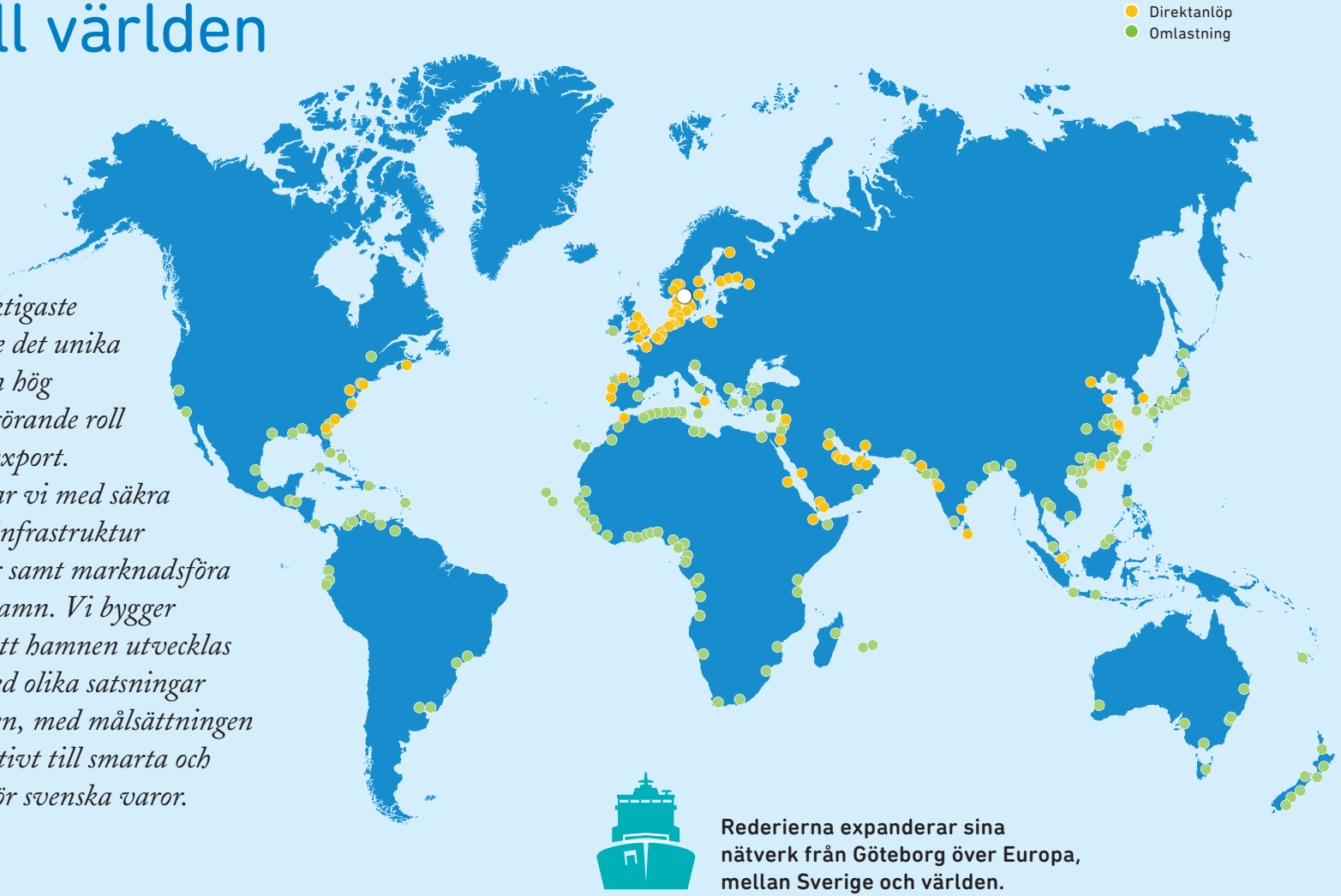
OMCERTIFIERING OCH VARDAGSHJÄLTAR

Under 2018 har vi gjort en omcertifiering av ledningssystemet enligt ISO, vilket varit ett viktigt arbete som kommer att hjälpa oss att bli effektivare och öka kvaliteten. Det skapades ett stort engagemang kring omcertifieringen och uppdateringen av hamnens processer som genomfördes på ett föredömligt sätt. För detta vill jag rikta ett stort tack till organisationen. Utöver större projekt som detta, vill jag även tacka alla vardagshjältar i Göteborgs hamn. Tillsammans servar vi godsnavet och får verksamheten att funka dygnet runt – det tycker jag är imponerande.

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Porten till världen

Göteborgs hamn är mycket mer än bara en hamn. Hamnen är Sveriges största och viktigaste godsnav, som tack vare det unika geografiska läget och en hög kapacitet spelar en avgörande roll för svensk import och export. På hamnbolaget arbetar vi med säkra anlöp, att underhålla infrastruktur och förvalta fastigheter samt marknadsföra godsnavet Göteborgs hamn. Vi bygger också nytt i takt med att hamnen utvecklas och jobbar konstant med olika satsningar för att utveckla hamnen, med målsättningen att fortsätta bidra positivt till smarta och effektiva transporter för svenska varor.

Rederierna expanderar sina nätverk från Göteborg över Europa, mellan Sverige och världen.

För staden och svensk industri

Göteborgs Hamn AB har ett brett uppdrag i att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav. Vi ägs av Göteborgs Stad och bidrar till många arbetstillfällen, direkt och indirekt.

VISION

Göteborgs hamn ska vara det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien.

AFFÄRSIDÉ

Göteborgs Hamn AB skapar förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav.

UPPDRAG PÅ BRED FRONT

Göteborgs Hamn AB:s främsta uppdrag är att stärka näringslivet, både lokalt och nationellt, samt skapa konkurrensfördelar för nordisk industri. En stor uppgift för oss är att underhålla mark, kajer och annan infrastruktur i hamnen, samt bygga nytt i takt med att hamnen utvecklas. Vi ansvarar för driften av Energihamnen och för att alla fartygsanlöp ska vara så säkra, effektiva och miljösmarta som möjligt.

Hamnbolaget äger hamnområdet, upplåter yta till olika aktörer och förvaltar platsen – godsnavet Göteborgs hamn. Hamnbolaget har ansvaret för att driva och utveckla varumärket Göteborgs hamn och marknadsföra det runtom i världen. Att berätta om möjligheterna i Göteborgs hamn, och därigenom få fler import- och exportföretag att använda vårt världsomspännande linjeutbud, är därför en viktig uppgift för oss på hamnbolaget. Vi driver också utvecklingsfrågor i regionen och verkar för att Göteborgs hamn ska vara ett nationellt logistiskt centrum samt ett självklart nav i Sverige.

Själva godshanteringen, det vill säga lastning och lossning av fartygen, sköts av specialiserade terminaloperatörer. Göteborgs Hamn AB har ett aktivt dotterbolag, Scandinavian Distripoint AB, med begränsad verksamhet inriktad på logistiketableringar.

DEL AV GÖTEBORGS STAD

Göteborgs Hamn AB är en del av Göteborgs Stad. Göteborgs Stadshus AB är vårt moderbolag och utövar den formella äganderollen över hamnbolaget. Ägarstyrningen sker bland annat genom representation vid årsstämman. Göteborg Stad utövar även styrning genom att kommunfullmäktige väljer styrelseledamöter, lekmannarevisorer och revisorer för bolaget och dess dotterbolag. Det är också kommunfullmäktige som fastställer ersättning till styrelse och revisorer. Hamnbolagets styrelse leds av Ulrica Messing, tidigare infrastrukturminister.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska hämtas in innan beslut av större vikt eller principiell betydelse fattas i verksamheten. I bolagsordningen fastslås motivet till kommunens ägande av bolaget och i ägardirektivet, som fastställs av kommunfullmäktige i Göteborg, finns bindande instruktioner för bolagets styrelse och verkställande direktör.

I februari 2018 beslutade Stadshus att ta fram förslag på nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB. Det förslag till ägardirektiv som under året tagits fram är tydligt och framåtriktat, inte minst inom hållbarhetsområdet, och förtydligar hamnbolagets uppdrag kopplat till energi-, kryssnings- samt logistikverksamhet. En central skrivning berör logistikverksamheten: "Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet." Ägardirektivet blir giltigt i mars 2019.

Våra kärnvärden

Samverkan

Logistik är inget solospel – vi samverkar för att skapa kundvärde. Det innebär att bygga nätverk och utveckla partnerskap. Genom att kroka arm med kunder och samarbetspartners skapar vi energi både hos varandra och hos andra.

Hållbarhet

Hamnen har funnits i 400 år och kommer att finnas i 400 år till. Det skapar hållbara perspektiv – och medför ett stort ansvar. Vi tar ansvar för kommande generationer.

Innovation

Vi är öppna för nya idéer och vågar utmana traditioner. För att skapa nytt och bättre måste vi vrida och vända på invanda mönster. Hitta nya vägar. Våga prova det okända. Våga lyckas.

Pålitlighet

Mångårig historia och gedigen branschkunskap är språngbrädan i vårt arbete. Det gör våra tjänster smidiga och säkra – och gör oss till en pålitlig partner.

Vi är ett klimatneutralt bolag

Vårt tågpendelskoncept bidrar årligen till en reduktion av koldioxid på 60 000 ton

Investeringar 2018:
244 Mkr

Göteborgs hamn grundades
1620
Hamnen är alltså snart
400 år!

Sociala krav har ställts i
80 %
av våra upphandlingar av ramavtal/längre entreprenader

40,5 miljoner
ton gods per år går via Göteborgs hamn

Unik samverkan:
Gemensam Security
för fyra terminalbolag

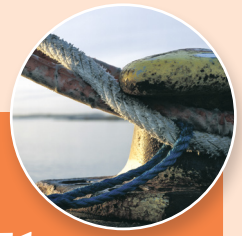
70 %
av Nordens industri finns inom en radie av 500 km

100 %
egenfinansierat bolag, ägda av Göteborgs Stad

Vi kan ta emot världens största fartyg inom samtliga segment där vi är aktiva

70 godståg till och från hamnen varje dag

Omsättning:
754 Mkr

Vår värdekedja

Det fysiska flödet av varor passerar Göteborgs hamn antingen som en importvara, exportvara eller för omlastning i hamnen. Det är en stor mängd aktörer som hanterar sin del i denna kedja och det är produkten av samtliga aktörers agerande som avgör effektiviteten. Gods flödar kontinuerligt till hamnen från land och ut på fartyg och i andra riktningen – det är aktörernas uppgift att tillsammans få flödet att fungera starkt, effektivt och hållbart. Göteborgs Hamn AB är det enda bolag som är inblandad i samtliga steg med ansvar för att hela värdekedjan fungerar så bra som möjligt.

En fungerande värdekedja ger följande effekter:

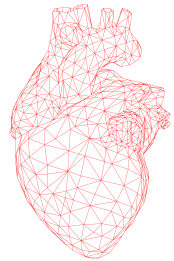
Rickard Bergqvist

PROFESSOR I LOGISTIK OCH TRANSPORTEKONOMI, HANDELSHÖGSKOLAN, GÖTEBORGS UNIVERSITET

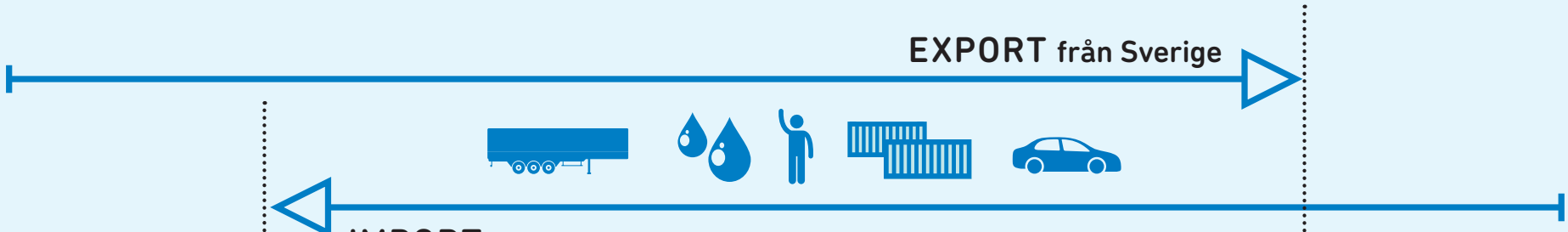

”Tillgången till pålitliga och hållbara transporter är en central del i en effektiv värdekedja.”

”För svensk industri och handel är en väl-fungerande värdekedja extremt viktigt då det säkerställer kvalitet och konkurrenskraft såväl på hemmaplan som internationellt. Göteborgs hamn bidrar inte bara med en effektiv tillgång till internationella marknader utan tar ansvar för ett mer hållbart transportsystem. Det sker via många åtgärder och projekt, inte minst via det nätverk av järnvägspendlar som trafikerar hamnen.”

Hamnen kan beskrivas som ett ständigt pumpande hjärta med två kamrar, en för import och en för export. Att få detta hjärta att pumpa starkt, effektivt och hållbart är hamnbolagets övergripande uppgift.

VAL AV EXPORTHAMN	LANDINFRASTRUKTUR	LAGER/OMLASTNING	HAMNTERMINAL	ANLÖP	VAL AV IMPORTHAMN
Varuägare, speditörer och rederier väljer hamn	Godset transporteras på väg, järnväg eller pipeline	Gods lagras innan det ska exporteras / importeras	Terminalerna tar emot godset och lastar / lossar fartyg	Samverkan sker av många aktörer i hamnklustret	Varuägare, speditörer och rederier väljer hamn
Nyckelfrågor i värdekedjan:					
• Totalpris • Totalkvalitet • Farledsdjup • Linjeutbud / frekvens • Miljö	• Kapacitet • Pålitlighet	• Närhet till hamnen • Infrastruktur • Utbud av kringtjänster	• Pålitlighet • Effektivitet • Prisvärdhet	• Effektivitet • Säkerhet • Miljö • Maritima tjänster	• Totalpris • Totalkvalitet • Farledsdjup • Linjeutbud / frekvens • Miljö
Göteborgs Hamn AB:s roll:					
• Marknadsföra hamnen nationellt och internationellt • Utveckla nya affärer • Bidra till en konkurrens-kraftig prisbild i värdekedjan	• Planera hamnutveckling • Politiskt påverka i viktiga hamnfrågor • Utveckla järnvägspendlar	• Planera hamnutveckling • Bygga och hyra ut lager och logistikområden • Driva detaljplaner och bistå aktörer till att investera i hamnens närhet	• Planera hamnutveckling • Vara landlord för terminaloperatörer och arrendatorer • Erbjuda effektiv och hållbar infrastruktur – underhåll och nybyggnation • Sköta driften av en effektiv och hållbar energihamn	• Skapa förutsättningar för effektiva och hållbara anlöp – samordningsansvar och kajplanering • Inneha myndighetsansvar för hamnområdet i enlighet med Hamnordningen • Politiskt påverka i viktiga hamnfrågor	• Marknadsföra hamnen nationellt och internationellt • Utveckla nya affärer • Bidra till en konkurrens-kraftig prisbild i värdekedjan

Så bidrar vi till FN:s hållbarhetsmål

Som Sveriges största godsnav har vi en viktig roll att bidra till genomförandet av Agenda 2030, både på hemmaplan och internationellt.

Vid FN:s toppmöte i september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål för att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa miljöutmaningarna. Världens länder har åtagit sig att under perioden 2016 fram till 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid – Agenda 2030. I det arbetet kan och vill även Göteborgs Hamn AB bidra.

Slutsatsen efter att ha gått igenom samtliga mål och delmål är att:

- 14 av 17 mål bedöms vara relevanta för vår verksamhet (ej mål 1, 2 och 9)
- 40 av 169 delmål bedöms vara relevanta
- vårt bolag redan idag jobbar med de flesta delmålen på ett eller annat sätt

I hållbarhetsredovisningens olika avsnitt framgår det vilka mål som verksamheten påverkar och bidrar till.

Mer information om FN:s hållbarhetsmål hittar du här:
www.globalamalen.se/om-globala-malen

Några viktiga händelser under 2018

Provplantering av
ÅLGRÄS
har genomförts

Byggstart för ny hamnterminal i Arendal – största byggprojektet på 40 år

Flytande biogas
LBG
bunkras för första gången i Energihamnen

Utnämnd av EU-kommissionen – topp 8 bland hamnar med bäst säkerhet

NY DIGITAL AUTOMATIONSPLATTFORM
i Energihamnen

VOLVO OCEAN RACE
– stopp i Göteborgs hamn

Omcertifierat ledningssystem

qValify ISO 9001 · qValify ISO 14001 · qValify OHSAS 18001

HÄLSOUTMANING
– fokus på fysisk och psykosocial hälsa för alla medarbetare

156 fartyg fick miljörabatt under 2018

31% av alla fartygsanlöp fick miljörabatt

Invigning av ny kombiterminal och ny kryssnings-terminal

Partnerskap med Miljöbron i syfte att attrahera praktikanter

MILJÖBRON

Antal bilar, roroenheter och energiprodukter växte till rekordvolymer

Långsiktiga relationer

Hamnbolagets verksamhet påverkar och påverkas av en rad olika intressenter – allt från ägare och medarbetare till kunder, leverantörer och myndigheter. Genom att lyssna på våra intressenter blir vi bättre på att förstå vilka frågor som är viktiga, hur vi ska prioritera och vad vi behöver utveckla.

I hamnbolaget samverkar och kommunicerar vi löpande med våra intressenter på varierande sätt och genom olika kanaler. Mer information om våra intressenter, kanaler för dialog, samt vilka förväntningar våra intressenter har och vilka frågor de lyfter, återfinns i tabellen till höger. Utöver den löpande intressentdialogen genomfördes under våren 2015 en omfattande intressentdialog specifikt för hållbarhetsredovisningsprocessen. Denna beskrivs mer utförligt på sid 42.

VÅRA INTRESSENTER

** Rederier, speditörer, varuägare, järnvägsoperatörer, hyresgäster.*
*** Lokalsamhället, närboende, branschorganisationer, politiker, media.*

Intressent	Kanaler för dialog	Förväntan/huvudfråga
Ägare	Presidiemöten, styrelsemöten, ägardialog, rapportering till staden via Stratsys.	Skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Vara det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien.
Medarbetare	Utvecklingssamtal, arbetsplatsträffar, NMI, arbetsutskott, arbetsmiljökommitté, medarbetardag, intranät.	Ansvarsfullt företag. Säker och trygg arbetsmiljö. Bra anställnings- och lönevillkor. Balans i livet. Möjligheter till utveckling och karriär.
Terminaloperatörer / terminaler	NKI, regelbundna möten kopplat till säkerhet, miljö infrastruktur, marknadsföring och kommunikation.	Ändamålsenlig infrastruktur i och till/från hamnen. Långsiktiga förutsättningar att bedriva hamnverksamhet. Stabilt och stort volymunderlag. Marknadsföra hamnen.
Kunder	NKI, Hamndagen, Energihamnsdagen, kundbesök, bunkerforum, branschorganisationer, webbplats, nyhetsbrev, mässor.	Effektiv fullservicehamn. Brett linjeutbud. Stabilt och stort volymunderlag. Marknadsföra hamnen. Kostnadseffektivitet. Miljöstyrning kopplat till internationella index.
Leverantörer	Startmöten för nya ramavtal, uppföljningsmöten.	Ansvarsfull, pålitlig och kompetent beställare med hög affärsetik. Hållbarhet vid upphandling och framtida teknikval.
Myndigheter	Regelbundna möten och dialog med myndigheter och hamnar på lokal, regional, nationell och internationell nivå.	Följa aktuella lagar, tillstånd och villkor. Kommunicera våra långsiktiga planer. Utveckla en ändamålsenlig infrastruktur. Trovärdig och pålitlig samarbetspartner. Bidra till samhällets olika utmaningar.
Samhälle och omvärld	Branschorganisationer, studiebesök, möten, mässor (både bransch och mot arbetsmarknad), sociala medier, mail, telefon, webbplats, mediakontakter.	Pålitlig och ansvarsfull aktör. Bidra till samhällets olika utmaningar. Tyst och ren miljö. Skapa arbetstillfällen.

Så tycker våra kunder

Ett av hamnbolagets övergripande mål är nöjdare kunder. Kunderna är utgångspunkten för verksamheten och det är genom att behålla existerande kunder och attrahera nya som vi skapar förutsättningar för en fortsatt tillväxt. Under 2018 var prioriterade förbättringsområden kopplat till kunder bland annat kundbemötande, bättre hantering av strategiska och långsiktiga krav på bolagsnivå samt ökad prisvärdhet för anlöp i Göteborgs hamn.

LÅNGSIKTIGT KUNDFOKUS

Hamnbolagets kunder består av aktörer som genererar volymer till hamnen genom att hantera och/eller styra gods- och varuflöden, till exempel terminaloperatörer, redare, varuägare, speditörer, raffinaderier, lagringskunder, arrendatorer och andra hyresgäster. Göteborgs Hamn AB har under flera år genomfört kundundersökningen Nöjd Kund Index (NKI). Ingen NKI genomfördes 2018, då undersökningarna numera görs vartannat år och nästa gång blir 2019. Syftet är att kunna arbeta mer ingående och långsiktigt med resultaten. I 2017 års kundundersökning minskade NKI från 63 till 49. Helhetsomdömet om hamnen sjönk också och en anledning till det var konflikten i containerterminalen. Under 2018 har den fackliga konflikten kring kollektivavtal i terminalerna inte medfört några aktioner och därmed har inverkan på verksamheten varit av mindre omfattning än föregående år.

2017 års NKI påverkade vilka fokusområden som fick en central plats i affärsplanen för 2018. Dessa områden är marknad och kund, medarbetare och samhälle, miljö samt ekonomi. En viktig målsättning är att vara ett marknadsorienterat hamnbolag som utgår från kundernas behov när verksamheten planeras. Kunderna är därmed utgångspunkten i allt vi gör, och det är genom att behålla existerande kunder och attrahera nya som förutsättningar skapas för fortsatt tillväxt.

FORTSATT HÖG KUNDNÖJDHET I ENERGIHAMNEN

Energihamnen fick ett kraftigt förbättrat resultat i 2017 års NKI. 83 procent av Energihamnens kunder gav hamnen som helhet omdömet ganska eller mycket bra, vilket är en ökning med 7 procent sedan 2016. Även om ingen NKI genomförts under 2018 finns det tydliga indikationer på fortsatt hög kundnöjdhet i Energihamnen. Detta vet vi eftersom vi löpande träffar kunderna regelbundet, har en nära dialog och lyfter frågor direkt när de dyker upp. Ökad kundnöjdhet märktes också bland kunderna i Logent Ports & Terminals Gothenburg, både avseende Göteborgs Hamn AB och hamnen som helhet. Områden som också fick höga betyg i 2017 års NKI var hamnbolagets arbete med miljö, teknisk förvaltning, maritima tjänster, marknadsföring, samt hamnens säkerhet.

Hur har samarbetet med Göteborgs Hamn AB fungerat under året?

Thomas Andersson
LOGISTIKCHEF,
INTER TERMINALS SWEDEN AB

”Göteborgs Hamn AB:s kontakt med oss som kund är oerhört bra och proffsig. Det som främst kännetecknar hamnbolagets personal i Energihamnen är att de är kunniga, vänliga och serviceinriktade.”

Wilhelmina Lund
VICE VD, FREIGHTMAN AB

”Samarbetet med Göteborgs Hamn AB har fungerat mycket bra under året. Vi tycker att de är lyhörda och kundorienterade och vi har goda kontakter med flera personer inom bolaget, såväl ledning som operativ personal. Som en relativt liten rederiagent får vi göra vår röst hörd och delta i såväl politiska rundabordssamtal som informationsseminarier och personliga möten med ledningen. För att återskapa förtroendet för godsnavet efter fackkonflikten i containerterminalen, är det viktigt att även hamnbolaget informerar alla intressenter om läget i hamnen.”

Väsentliga hållbarhetsfrågor och målsättningar 2025

Utifrån resultatet från tidigare genomförd intressentdialog (se avsnitt om Hållbarhetsstyrning) samt förväntningar och krav från vår ägare, myndigheter, vårt ledningssystem och trender i samhället, har de mest väsentliga hållbarhetsfrågorna för bolaget identifierats. Hanteringen av hållbarhetsfrågorna knyter an till bolagets viktigaste mål – hållbar tillväxt. I tabellen nedan presenteras hållbarhets-frågorna tillsammans med bolagets långsiktiga målsättningar.

Hållbarhetsområden	Väsentliga hållbarhetsfrågor	Målsättning 2025
Vårt ekonomiska ansvar	**Nöjda kunder** **Utveckling av godsnavet*** **Stabil ekonomi** **Hög affärsetik**	• Ett marknadsorienterat hamnbolag som skapar förutsättningar för en volymtillväxt som överskrider genomsnittet. • Ett starkt godsnav med störst linjeutbud i Skandinavien. • Ett bolag med god finansiell styrka som levererar ett stabilt och hållbart resultat till ägaren.
Vårt miljöansvar	**Klimat** **Biologisk mångfald** **Utsläpp till luft** **Resurseffektivitet**	• En ansedd nyskapare av hållbara transportkoncept. Hamnens miljöpåverkan minskar i den omfattning som krävs för att bidra till stadens lokala miljömål.
Vårt sociala ansvar	**Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa** **Mångfald och jämställdhet**** **Icke-diskriminering**** **Kompetensutveckling** **Minskat utanförskap*****	• Ett kompetensföretag med medarbetare som driver utvecklingen mot en hållbar hamn. • En attraktiv arbetsplats som tar socialt ansvar och gör skillnad för sysselsättning och arbetar emot utanförskap i Göteborg.

** Egendefinierad hållbarhetsfråga viktig för att lyckas nå framgång kopplat till vårt uppdrag. Se under Nyckeltal på sid 44-46 indirekt ekonomisk påverkan, produktion, linjeutbud och volymer.*

***Dessa hållbarhetsaspekter ligger inom ramen för området mänskliga rättigheter.*

**** Egendefinierad hållbarhetsfråga med koppling till utmaningarna i lokalsamhället och målsättningen att bidra till ett jämlikt Göteborg. Se under Nyckeltal på sid 44 under indirekt ekonomisk påverkan.*

Mål och utfall 2018

- Här har vi nått upp till vår målsättning
- Här har vi nästan nått upp till våra mål
- Här uppnådde vi inte vår målsättning

I tabellen nedan presenteras status för 2018 års övergripande mål i aktuell affärsplan.
För mer detaljerad information se kommentarsfältet samt nyckeltalsavsnittet på sidorna 44–52.

Område	Mål	Utfall	Status	Kommentar
Ekonomi	En avkastning på anläggningstillgångar på minst 7 %	9 %		Avkastning för Göteborgs Hamn AB och Scandinavian Distripoint AB har ett utfall som ligger över målet på 7 %.
Ekonomi	Ett verksamhetsresultat på minst 200 Mkr	245		Resultatet för Göteborgs Hamn AB uppgick till 245 Mkr att jämföra med 214 Mkr för 2017.
Miljö	Minska hamnens klimatpåverkan	Se sid 48		Omfattar resultat från Göteborgs Hamn AB:s utsläpp av växthusgaser samt Göteborgs hamns utsläpp av växthusgaser. Här har hamnbolagets mål nåtts, men sjöfartens utsläpp ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare år.
Miljö	Minska hamnens lokala miljöpåverkan	Se sid 48		Omfattar resultat från fartygens utsläpp av svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och VOC från Energihamnen. Här har målen delvis nåtts men sjöfartens utsläpp ligger på samma nivåer som tidigare år.
Miljö	Ha en effektiv resursanvändning	Se sid 47, 49		Omfattar resultat från Göteborgs Hamn AB:s energieffektivisering i byggnader, kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen samt brännbart verksamhetsavfall. Här har samtliga mål nåtts.
Kund	Vi har ett Nöjd Kund Index på minst 65	i.u.		2018 genomfördes ingen kundundersökning eftersom den genomförs vartannat år. 2017 sjönk Nöjd Kund Index för Göteborgs Hamn AB från 63 till 49, men målet på 65 uppnåddes därför inte.
Medarbetare	Vi har ett Nöjd Medarbetar Index på minst 65	i.u.		2018 genomfördes ingen medarbetarundersökning eftersom den genomförs vartannat år. 2017 höjdes vårt Nöjd Medarbetar Index från 61 till 62, men nådde inte målet på 65.

I tabellen nedan presenteras utfall för affärsområdesmålen.
För mer detaljerad information se kommentarsfältet samt nyckeltalsavsnittet sidorna 44–52

- Här kommer vi med stor sannolikhet att nå våra mål
- Här kommer vi nästan nå upp till våra mål
- Här är stor risk att vi inte kommer att nå våra mål

AFFÄRSOMRÅDESMÅL I AFFÄRSPLAN 2018

Område	Mål	Status	Kommentar
Energi	Ökad lönsamhet genom lägre kostnader och ökade intäkter		Tillkommande affärer/volymer och fokus på effektivare drift och underhåll kommer att bidra till ökad lönsamhet. Dock sänks lönsamheten till följd av direktavskrivningar under året.
Energi	Vi har en anläggning som möter ökade krav på säker produktion		Fortsatt stort reinvesterings- och underhållsprogram samt ökad grad av automation bidrar till en säkrare produktion. Genomfört omfattande arbete med trycksatta anordningar, se sid 33.
Kryssning	Vi har 50 anlöp +/- 15 anlöp per år		Utfall 43 anlöp 2019. Ny terminal etablerad som ökat intresset för destinationen. Kommande år ökar anlöpen till att överträffa målet.
Container	Marknadsandelar på 59 % (samma som 2011) i container-segmentet 2020		Marknadsandelen för containersegmentet hamnade på 46 % under 2018, vilket inte är i linje med målsättningen.
Roro och bil	Fartygstrafiken ökar med 15 % jämfört med 2015 mätt i total GT (roro och bilfartyg)		Under 2018 ökade volymerna mätt i totala GT med 20 % jämfört med 2015.
Färja	Bibehållen frekvens med ökad godsvolym (basår 2016)		Bibehållen frekvens med viss variation av volymutveckling mellan destinationer och godsslag.
Logistik-fastigheter	Två nya affärer för logistiketablering klara med undertecknade avtal		Affärsområdet kommer att bemannas och utvecklas under 2019, vilket kommer skapa förutsättningar för att uppnå målet.

Vårt ekonomiska ansvar

Göteborgs Hamn AB har ett stort ekonomiskt ansvar för att utveckla Skandinaviens största godsnav på ett långsiktigt och hållbart sätt. Hamnbolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt agerande. Bolagets ekonomistyrning är långsiktig, vilket medför väl avvägda beslut där vi balanserar marknadsmässiga förutsättningar med behov av ett långsiktigt agerande. Ett starkt kassaflöde från verksamheten är avgörande för att möjliggöra bolagets investeringsprogram och skapa förutsättningar för hållbar tillväxt.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FÖR 2018 FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Hamnbolaget ska arbeta kontinuerligt med att förbättra och tydliggöra ekonomistyrningen för att få fokus på lönsamma affärer och en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

2. Fokus läggs på att ta fram en modell samt mål och mätetal som säkerställer att vi kontinuerligt arbetar för en kostnadseffektiv verksamhet. Till följd av resursbrist är denna aktivitet uppskjuten till 2019.

Vårt arbete med ekonomisk hållbarhet bidrar till 6 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

Stabil ekonomi

En stabil ekonomi och god lönsamhet ger Göteborgs Hamn AB möjligheter att underhålla och utveckla hamnens anläggningar till nytta för kunder, ägare och svensk industri. Hamnbolaget verkar på en internationell konkurrensutsatt marknad. Att leverera prisvärda och konkurrenskraftiga tjänster är avgörande för fortsatt utveckling av godsnavet Göteborg.

Beskriver intäkter och utgifter kopplat till värdekedjan, se sid 9.

EGENFINANSIERAT BOLAG

Göteborgs Hamn AB är ett egenfinansierat bolag och erhåller inget ekonomiskt stöd från ägaren Göteborgs Stad. Bolaget lämnar koncernbidrag till ägaren om det inte medför någon väsentlig begränsning av vår förmåga att göra nödvändiga investeringar eller utföra vårt uppdrag.

ÅRETS RESULTAT

Resultatet för Göteborgs Hamn AB uppgick 2018 till 245 Mkr att jämföra med 214 Mkr för 2017. Nettoomsättningen ökar med 0,3 procent till 754 Mkr och resultatet är ett av de bästa på länge. Höga volymer alla segment medför höga intäkter. Bolagets väsentliga kostnader är drift och underhåll av hamninfrastrukturen, personalkostnader och avskrivningar. Hamntaxan 2018 var oförändrad tack vare ett kontinuerligt arbete med kostnadseffektivitet.

ÅRETS INVESTERINGAR

Hamnens verksamhet är kapitalintensiv och en långsiktig ekonomisk styrning är av stor betydelse. Årligen upprättas en tioårig investeringsplan som rapporteras till ägaren. För den kommande tioårsperioden uppgår planerade investeringar till 8 miljarder kronor*. Därutöver tillkommer investeringar som är på utredningsstadiet.

De största investeringarna 2018:

- Byggnationen av Arken kombiterminal som nu är färdig och i drift
- Fältförsök Nya Arendal har genomförts och förberedande arbete med etapp 1 har startat
- Reinvesteringar i Stigbergskajen är genomförda
- Färdigställande av Amerikaterminalen
- Arbete med att göra logistikparken exploateringsklar
- Nya terminalytor för uppställning inom hamnområdet
- Projektering och upphandling av Sveaterminalen

** Inklusive Scandinavian Distripoint AB.*

Utveckling av godsnavet Göteborg

Sverige är en liten, exportinriktad ekonomi vars välstånd bygger på en framgångsrik industri med en avsättningsmarknad utanför landets gränser. Givet Sveriges geografi är godstrafiken med sjöfart avgörande. Som Skandinaviens största hamn erbjuder Göteborg direkta och frekventa fartygsanlöp både inom Europa och globalt. En förstklassig infrastruktur till och från hamnen med järnväg och landsväg gör att Göteborgs hamn kan serva hela Sveriges och delar av Norges näringsliv.

UPPGÅNG FÖR CONTAINER OCH JÄRNVÄG

När det gäller handel med länder utanför Europa är det vanligast att varorna fraktas på containerfartyg. I Göteborgs hamn hanterades 753 000 containrar (tjugofotscontainrar) under 2018. Under 2018 har vi sett en total uppgång för container (17 procent) men också container på järnväg (13 procent). Andelen containers som transporterades via järnväg var 59 procent under 2018. En anledning till att volymerna börjat återhämta sig är att arbetsmarknadskonflikten haft mindre påverkan och förtroendet för Göteborgs hamn har därmed ökat. Järnvägsvolymerna mäts i antal fraktade containers, vilket inkluderar gods som omlastats till containers i hamnens närhet.

VOLYMUTVECKLINGEN I GÖTEBORGS HAMN

	2018	2017	2016	JÄMFÖRT I %
Antal tjugofotscontainrar	**753 000**	644 000	798 000	+17
Antal roroenheter	**584 000**	593 000	538 000	-1
Antal nya bilar	**290 000**	295 000	246 000	-1
Energiprodukter, miljoner ton	**23,4**	23,5	23,7	-1
Passagerare	**1 680 000**	1 733 000	1 708 000	-3
Kryssningsanlöp	**43**	40	34	+8
Totalt, i miljoner ton	**40,5**	40,8	40,9	-1

Visste du att?

Utöver Volvos export importeras också bilar från 14 andra tillverkare, t.ex Nissan, Mini, Renault, Tesla, Opel, Mazda och Ford.

FORTSATT HÖGA VOLYMER FÖR RORO, FÄRJA OCH BILAR

Antalet hanterade rollenheter minskade något jämfört med föregående år till 584 000 enheter under 2018. Även hanteringen av nya bilar minskade under 2018 till 290 000. Volymerna är ungefär desamma som 2017 men jämfört med 2016 syns en kraftig ökning. I början av 2018 försvann direktlinjen till USA. Detta har dock kompenserats med andra direktanlöp och arbetet för ett ökat linjeutbud både till sjöss och på landsidan fortsätter.

FORTSATT HÖGA NIVÅER INOM ENERGI

Hälften av all råolja som tas in till Sverige kommer via Göteborgs hamn. Här finns också Sveriges största depåverksamhet som försörjer hela västsverige med bland annat diesel och bensin. Året har präglats av höga volymer – inte minst hos raffinaderierna – trots en dämpad lagringsmarknad. För tredje året i rad ligger energiprodukternas volymer på höga nivåer. För 2018 innebär det 23,4 miljoner ton, vilket är ungefär samma nivå jämfört med förra året. Stora ansträngningar har gjorts för att öka kostnadseffektiviteten med fokus på det omfattande underhålls- och reinvesteringsprogrammet. Fokus för 2019 är fortsatt arbete med att öka kostnadseffektiviteten inom affärsområdet samt samverkan med våra kunder i syfte att stärka Göteborg som energihub och möjliggöra nya volymer i framtiden.

KRYSSNING OCH MARKNADSFOKUS FÖR FLER ANLÖP

Med två dedikerade kryssningskajer med tillhörande terminaler samt ytterligare två kajer där det finns möjlighet att lägga till de största fartygen är Göteborgs hamn väl förberedd att ta emot kryssningsfartyg i alla storlekar. Kryssningssäsongen i Göteborg sträcker sig året runt då hamnen alltid är isfri. Under 2018 tog hamnen och staden emot 43 kryssningsanlöp från 18 olika rederier. En ökad konkurrens från främst närliggande danska hamnar utmanar Göteborg. Under 2019 fortsätter hamnbolaget sitt marknadsfokus för fler anlöp.

INVIGNING AV ARKENS KOMBITERMINAL

Den nya kombiterminalen öppnade för trafik mot slutet av 2017, invigdes i början av 2018 och har fungerat mycket bra under året. Tack vare kombiterminalen kan nu ännu mer gods flytta över från lastbil till tåg i Göteborg för vidare transport ut i Sverige och Europa. Flytten från Gullbergvass centrala Göteborg ut till hamnen har många fördelar. Den nya terminalen har en högre kapacitet, ligger närmare industrin och har en bättre anpassad väginfrastruktur till och från terminalen. Kombiterminalen medför effektivare transporter och färre köer eftersom lastbilarna slipper köra genom centrala Göteborg.

Lena Erixon, Generaldirektör, Trafikverket.

UTBYGGNAD AV HAMNTERMINAL – NYA ARENDAL

Under 2018 har hamnbolaget kommit igång med första etappen av en ny hamnterminal väster om nuvarande roroterminal vid Arendal. Dagens ytterhamnar byggdes på 1960- och 70-talen och sedan dess har volymtillväxten varit mycket kraftig. För att skapa utrymme för framtida godsvolymer byggs en helt ny hamnterminal i Arendal. Byggnationen, som är indelad i flera etapper, är planerad att pågå mellan 2016 och 2025. Fram till mars 2017 pågick ett pilotprojekt för att testa teknik av stabilisering och solidifiering av förorenade muddermassor. Första etappen innefattar byggnation av vallar för att stänga Arendalsviken, sprängningsarbeten, pålning och byggnation av vallar och avslutas september 2019. Under första etappen utför vår entreprenad pålningsarbete för att bygga sprängstensvallar och stänga Arendalsviken för en senare etapp. Det innebär sprängningsarbete på Lilla Aspholmen, schaktarbete och pålningsarbete i vattnet. En utmaning i projektet är att vattenarbeten enligt miljötillståndet måste ske under vinterhalvåret. Samtidigt vet vi att väderförhållanden kan påverka arbetet och planering måste därför ske på daglig basis. Samarbete med projektören och entreprenören samt kommunikation med olika intressenter gynnar projektet och skapar goda relationer.

Utdrag ur talet när generaldirektören invigde Arkens kombiterminal den 7:e februari 2018

”En ny kombiterminal i det här industri- och hamnnära läget ger nya möjligheter till ett effektivare flöde mellan järnväg, lastbil och sjöfart. En annan positiv effekt blir ju att trafiksituationen i centrala Göteborg blir lugnare i och med att tung lastbilstrafik kan flyttas därifrån.”

Joakim Grenmarker och Eduardo Epifanio är projektledare för Nya Arendal.

Pålningsarbete pågår i arbetet med Nya Arendal.

AMERIKATERMINALEN INVIGD

En viktig händelse under året var färdigställandet och invigningen av Amerikaterminalen inför säsongen 2018. Därmed har Göteborg nu återfått ett centralt kryssningsläge vid Stigbergskajen i Masthugget som bidrar till en levande sjöfart i innerhamnen. Det var från detta läge som Svenska Amerika Liniens fartyg avgick till New York från 1915 och långt in på 70-talet. Under året har den anrika Amerikaterminalen återigen välkomnat över 60 000 internationella kryssningsresenärer till Göteborg som spenderat cirka 30 miljoner kronor i staden.

Ett av de många kryssningsfartygen som gästat Amerikaterminalen under sommaren.

FORTSATT UTVECKLING AV LOGISTIKPARKEN

Efterfrågan på logistikmark i nära anslutning till Göteborgs hamn har under många år varit mycket stark. Ett större område i attraktivt hamnnära läge med 1 000 000 kvadratmeter mark har sedan några år tillbaka varit tillgängligt för logistiketableringar.

Göteborgs Hamn AB äger genom dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB 400 000 kvadratmeter av området. Övriga 600 000 kvadratmeter ägs och utvecklas av ett antal privata aktörer. Under 2018 har detta område i stor utsträckning exploaterats. Hamnbolaget arbetar med att utveckla sin del av logistikparken genom att färdigställa markarbeten och övrig infrastruktur i området inför byggstart, vilket kommer vara klart under första kvartalet 2019.

Göteborgs Hamn AB:s ägare har under året slagit fast att hamnbolaget skall uppföra och äga logistikfastigheter för uthyrning till verksamhetsutövare. Fokus för 2019 blir att sätta en organisation för och komma igång med marknadsföring och uthyrning. Förväntan är att logistikparken kommer att skapa över 2 000 nya arbetstillfällen när den står klar.

DUBBELSPÅRIG HAMNBANA OCH KOMMANDE SVEATERMINAL

Hamnbanan har länge varit enkelspårig och fraktat gods till och från Göteborgs hamn. För att klara det ökade behovet av godstransporter på järnväg byggs delar av banan ut till dubbelspår. Arbetet med hamnbanan har fortsatt under året och utbyggnad har genomförts av Trafikverket med stöd av EU-bidrag.

Projektet består av tre deletapper:

- Kville bangård har rustats upp och öppnat för trafik
- Sträckan Pölsebo – Skandiahamnen byggs ut med ytterligare ett spår
- Sträckan Eriksberg – Pölsebo får en ny sträckning där dubbelspåren läggs i tunnel

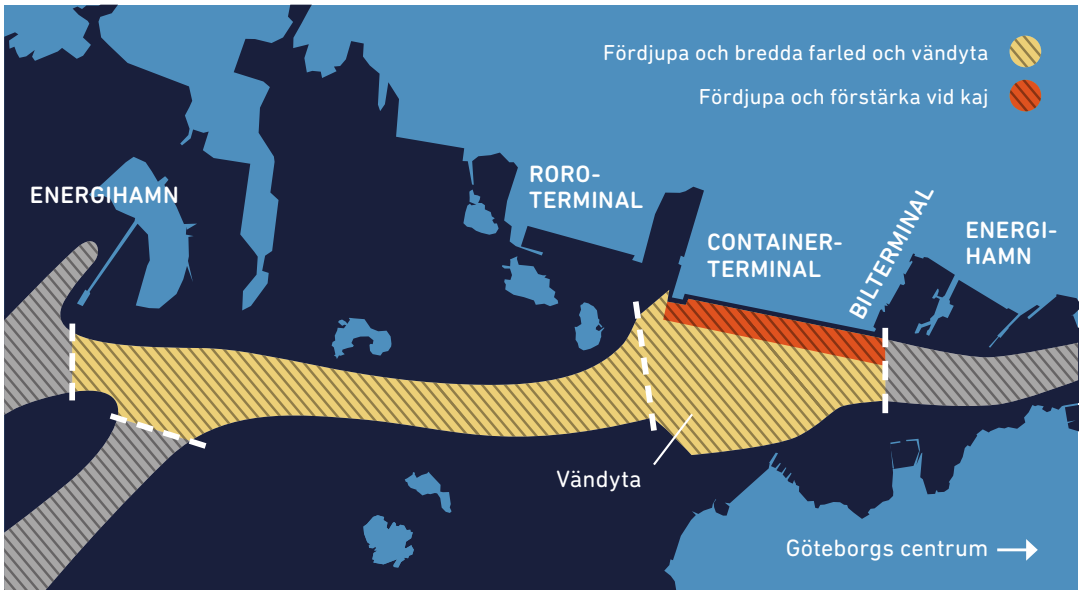
Två av tre beslutade delar av hamnbanan är nu färdigställda och hamnbolaget bygger nu Sveaterminalen, en järnvägsansluten skogsterminal som kommer stå färdig under 2019.

BEHOVET AV EN DJUPARE FARLED

Den globala fartygsflottan har växt i en takt ingen kunde förutse när förra farledsfördjupningen gjordes och på tio år har containerfartygen blivit nästan dubbelt så stora. Stora, oceangående fartyg med kapacitet över 19 000 containrar kommer regelbundet till Göteborgs hamn, men kan i dagsläget inte komma in i hamnen fullastade.

”Genom att fördjupa och bredda farlederna i Göteborgs hamn möjliggörs ytterligare direktsjöfart till Sverige och det svenska näringslivet.”

Claes Sundmark, Affärsområdeschef, Göteborgs Hamn AB

Här visualiseras vad farledsfördjupningen innebär.

OECD, Sjöfartsverket, Trafikverket och Trafikanalys (TRAFA) har rekommenderat en fördjupning och breddning av farleden in till Göteborgs hamn. Trafikverket har också under en längre tid varit tydliga med att den övergripande strategin för utvecklingen av godstrafiken är att fokusera på de starka stråken och noderna så som Göteborgs hamn. Genom att samla godsvolymerna kan stordriftsfördelar utnyttjas genom större fartyg, längre tåg och längre lastbilar, något som en farledsfördjupning möjliggör. Fartygen kan dessutom komma med mer last per fartyg. Det innebär också högre effektivitet, bättre stabilitet i logistiksystemet och lägre transportkostnader för transportörer och varuägare. Ur ett samhällsperspektiv innebär konsolideringen av godsvolymer bättre resursutnyttjande av befintlig infrastruktur och en högre investeringsnytta för ny infrastruktur. Det stärker också den svenska exportindustrins konkurrensfördelar.

PROJEKTET INKLUDERAT I NATIONELL PLAN

Under 2018 har staten lyft in farledsfördjupningen som ett namngivet objekt i Sveriges nationella plan för infrastruktur. Detta innebär att det finns avsatt delfinansiering för projektet. Hamnbolaget har sedan 2014 arbetat med att beskriva nyttan av farledsfördjupningen ur ett samhälls-, ekonomi- och miljöperspektiv. En fördjupad farled skulle innebära att Göteborgs hamn kan ta emot nästa generations fartyg. Trafikverkets och Sjöfartsverkets åtgärdsvalsstudie visar på stor samhällsekonomisk nytta på nettonuvärdeskvot 3,04 vilket innebär att för varje investerad krona får samhället 4 kronor tillbaka.

Under 2018 har hamnbolaget utsett en organisation med en styrgrupp och en projektledare. Tillsammans med Trafikverket och Sjöfartsverket har man börjat titta på de tekniska förutsättningarna för farledsfördjupningen. Det inkluderar att i detalj börja beskriva hur fördjupning och breddning ska se ut samt ta fram detaljerade kostnadsberäkningar. Hamnbolaget har även börjat undersöka hur arbetet kan läggas upp så att det inte stör produktionen och hamnverksamheten. Detta fortgår under 2019. Byggstart för farledsfördjupningen planeras till 2024–2029.

Vill du läsa mer om farledsfördjupningen?
www.goteborgshamn.se/farledsfordjupning

Säkerhet

Ett komplext tjänsteföretag som Göteborgs Hamn AB måste ha tillförlitliga och väl fungerande rutiner så att säkerhet beaktas, såväl internt som externt. Ett effektivt, verksamhetsanpassat och systematiskt säkerhetsarbete är också en förutsättning för att hamnbolaget ska få bedriva internationell hamnverksamhet.

HAMNSKYDDET ÄR TILL FÖR VÅRA KUNDER OCH SVERIGES INDUSTRI

I Göteborgs Hamn AB hanteras gods för stora summor och vi gör vårt yttersta för att skydda kundernas egendom. Då stora värden förvaras och transporteras till och från hamnen finns det alltid en hotbild. Hamnen har även stor strategisk betydelse för samhället. Sabotage eller terroristattacker kan slå mot viktiga industrier och mot infrastrukturen. För hamnskyddet och sjöfartsskyddet avgörs hotbildsanalysen av Säkerhetspolisen som förser Nationella Operativa Avdelningen (NOA) med underlag till att fatta beslut om att eventuellt höja skyddsnivåerna i samråd med Transportstyrelsen.

Att ha hundekipage med personsök och sprängämnessökförmåga dygnet runt är av stor betydelse för hamnens säkerhet.

Säkerhetsarbetet ska skydda personer, information, egendom och varumärket. Säkerhet innefattar också förmågan att förutse händelser och arbeta med förebyggande åtgärder, rutiner och instruktioner för att minska risken för att olika hot sätts i verket. Om det ändå inträffar ska verkningarna av uppkommen skada minimeras.

VIKTIG INFORMATION MÅSTE SKYDDAS

Information i form av dokumentation och system är en viktig tillgång och grunden till allt arbete i hamnen. Våra anställda och andra intressenter är beroende av att informationen ska vara tillgänglig, korrekt och säker. Det pågår ett fokuserat arbete med att kartlägga, klassificera och åtgärda gap för att förebygga risker och öka säkerheten. Arbetet startade som ett led i pågående förändringar och uppstramning av gällande lagstiftning. Bakgrunden till uppstramningen är att cyberhot och informationsspridning ökar explosionsartat och därmed även riskerna. Följsamhet mot dataskyddsförordningen GDPR för att skydda personlig integritet är ett område där arbete pågår. NIS-direktivet trädde i kraft i Sverige 2018 och ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. Reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster och vissa digitala tjänster som kan finnas i både privat och offentlig sektor. För att uppfylla kraven krävs ett systematiskt informationssäkerhetsarbete enligt ny lagstiftning som grundar sig på EU-direktivet där ett systematiskt informationssäkerhetsarbete krävs för att bli godkänd av tillsynsmyndigheten.

STÖRRE SÄKERHETSINSATSER 2018

Under 2018 har Göteborgs Hamn AB genomfört en hamnskyddsövning enligt EU dir 65/2005. Samtliga hamnanläggningar som ingår i hamnskyddet deltog i övningen som leddes av hamnskyddschefen. Hamnbolaget har under året även genomfört en säkerhetsskyddsanalys på grund av den kommande säkerhetsskyddslagstiftningen. Under 2018 har vi även fokuserat på metodutveckling och effektivisering avseende Port Security:s förmåga att leda operativa säkerhetsinsatser. Ett förändringsarbete avseende förmåga att delge förundersökningsledare utredningsmaterial för brott mot den nya skyddslagen som trädde i kraft den 1 juli 2018 har också ägt rum under året.

Fokus 2019:

- Återkoppling från Säkerhetspolisen och uppföljning av säkerhetsskyddsanalysen
- Implementering av ett ledningssystem för att uppfylla kraven enligt NIS-direktivet
- Fortsatt metodutveckling – operativ förmåga Port Security

Vårt miljöansvar

Göteborgs Hamn AB arbetar aktivt och långsiktigt för att minimera miljöpåverkan från den egna verksamheten och sjöfarten. Genom att proaktivt ta fram åtgärder i samverkan med våra kunder – terminaler, rederier, arrendatorer och landtransportörer, bidrar vi till mer hållbara transporter.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FÖR 2018 FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Bidra till att nå målen i Göteborgs Stads gemensamma miljöprogram, främst genom att verka för fler elanslutningar och verka för en effektiv miljörabatt för fartyg. Läs mer på sid 29.

2. Minska påverkan från betydande miljöaspekter inom den egna verksamheten med fokus på bygg-, anläggning- och utvecklingsprojekt inom godsnavet. Läs mer på sid 25 och 30.

Vårt miljöarbete bidrar till hela 10 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

Fokus på miljöledningssystemet under 2018

Göteborgs Hamn AB:s arbete för att minimera verksamhetens miljöpåverkan struktureras i bolagets ledningssystem. Ledningssystemet är ett betydelsefullt verktyg för att identifiera vad som är viktigt, ta fram mål och åtgärder samt säkerställa arbetssätt inom bolaget för att leva upp till olika miljökrav. Under det gångna året har bolagets miljöarbete granskats vid intern och extern revision samt periodisk besiktning i Energihamnen.

VÅR MILJÖPLAN

Göteborgs Hamn AB:s årliga miljöplan utgår från Göteborgs Stads miljöprogram och inkluderar tre övergripande mål: begränsad klimatpåverkan, minskad lokal miljöpåverkan och minskad resursanvändning. 2018 års miljöplan innehåller en handlingsplan med aktiviteter där samtliga medarbetare involveras i att minska verksamhetens miljöpåverkan. Miljömålen i miljöplanen följs upp tre gånger under året genom olika nyckeltal. Därtill arbetas löpande med handlingsplanen för att säkerställa att åtgärder genomförs.

UPPDATERING AV BOLAGETS MILJÖASPEKTER

Vid den externa revisionen i maj omcertifierades bolagets miljöledningssystem, vilket skedde enligt nya standarden ISO 14001:2015. I arbetet med omcertifieringen togs en ny modell för bedömning av bolagets miljöaspekter fram. Den nya modellen lyfte in livscykelperspektivet och värdering från intressenter till tidigare etablerade bedömningsfaktorer så som påverkan på miljön, varaktighet och utbredning. Genom detta arbetssätt identifierar bolaget vilka aktiviteter som genererar störst miljöpåverkan och därför är viktiga att målstyra.

Nytt är också att miljöaspekterna processorienterades, vilket innebär att arbetet utgick från bolagets processer. Varje miljöaspekt ritades in med en symbol vid varje aktivitet som medförde den faktiska miljöpåverkan. Arbetet genererade totalt 44 miljöaspekter varav sju betydande miljöaspekter. Dessa har varit viktiga verktyg när alla medarbetare ska ta fram verksamhetsplaner som innehåller åtgärder för att bidra till bolagets miljömål. Samtliga betydande miljöaspekter styrs genom miljömålen i miljöplanen. Bolagets arbete med miljöaspekterna fick toppbetyg vid externrevisionen.

CERTIFICATE

This is to certify that
Göteborgs Hamn AB
556008-2553
Göteborg, Sweden
has established and applied a management system according to

ISO 9001:2015
ISO 14001:2015
OHSAS 18001:2007

regarding

Provision of infrastructure, coordination of port issues and create conditions for sustainable and efficient vessel calls. Marketing of the entire port, nationally and internationally.

The certificate is valid provided that Qvalify AB:s certification rules are fulfilled.

Jönköping 2018-08-22
Carina Björsell
On behalf of Qvalify AB

Certificates of Origin issued:
ISO 9001 1996-12-03
ISO 14001 2003-10-09
OHSAS 18001 1998-06-15

Cert.no. 1867
Valid until 2021-03-13
www.qvalify.se

I augusti fick bolaget ett uppdaterat certifikat för miljöledningssystemet.

BOLAGETS BETYDANDE MILJÖASPEKTER 2018:

- Fartygsdrift i hamnområdet
- Bunkring inom hamnområdet
- Hamnverksamhet i innerhamnarna
- Hamnverksamhet i torrlasthamnarna
- Pumpning av produkt till fartyg
- Pumpning av produkt från fartyg
- Pumpning i ledningar, från depå till depå

Hantering av buller från fartyg

Göteborgs hamn är en tillståndspliktig verksamhet, vilket innebär att det finns tillstånd som reglerar nivåer för hur mycket buller som är tillåtet. I ytterhamnarna regleras endast buller från godshantering i terminalerna men i innerhamnen regleras buller från fartygen. Mätningar för ytterhamnarna från 2017 visade att hamnen har en relativt låg bullerpåverkan på omgivningen i förhållande till den verksamhet som utförs. Under 2018 genomfördes mätningar för att kartlägga påverkan från fartygen vid den nya kryssningsterminalen.

Årets bullermätningar genomfördes av Brekke & Strand Akustik AB med ljudmätningar ombord på kryssningsfartyget och genom närfältsmätningar vid olika bullerkällor.

BULLERMÄTNINGAR VID AMERIKATERMINALEN

Under 2018 invigdes Amerikaterminalen vid Stigbergskajen som är hamnens nya kryssningsterminal. Terminalen möjliggör ett centralt kajläge för kryssningsfartygen och kommer därmed närmare bostäder jämfört med det tidigare läget i Frihamnen. För att utreda bullernivåerna från kryssningsfartygen genomfördes mätningar vid ett fartygsanlöp i juni och kompletterande mätningar vid bunkring av ett kryssningsfartyg i september.

Mätningen i juni genomfördes under dagtid på ett av de större kryssningsfartygen, eftersom fartygen generellt ligger vid kaj endast över dagen. Resultatet visade att bullernivåerna från fartyget med god marginal klarade kraven som finns i verksamhetens miljötillstånd. Vid jämförelse av beräknade trafikbullernivåer för bostäderna kring Stigbergskajen konstaterades att tillkommande buller från kryssningsfartyget är betydligt lägre än omgivande trafikbuller. Mätningen i september visade på ökade bullernivåer, vilket berodde på att bunkringsfartyget var äldre och större än i normalfallet.

Under ett tillfälle under 2018 års kryssningssäsong låg ett äldre kryssningsfartyg över natten vid Amerikaterminalen, något som noterades av närboende och medförde dialog med hamnbolaget. Detta kryssningsfartyg kommer inte att trafikera Amerikaterminalen framöver. Efter den första kryssningssäsongen vid Amerikaterminalen har bolaget nu ett brett underlag inför kommande kryssningssäsonger för att kunna minimera buller från verksamheten.

SAMVERKAN MED ANDRA HAMNAR KRING BULLERFRÅGOR

Sedan två år är hamnbolaget med i internationella samarbetsprojektet NEPTUNES som utreder möjligheterna till att minska bullret från de fartyg som besöker hamnar. Projektet innefattar att komma överens om gemensamma mätmetoder för att bättre kunna genomföra effektiva bullerreducerande åtgärder, men även att utbyta kunskap och erfarenheter mellan hamnarna. Andra hamnar i världen har ofta stora problem med buller för närboende och kan ta emot upp till tusentals klagomål per år. I Göteborgs hamn har vi tagit emot färre än tio klagomål under de senaste tre åren. Hamnbolagets egna bullermätningar från året har skickats med till projektet. Resultatet kommer att presenteras på en konferens under våren 2019.

Vill du läsa mer om bullerprojektet NEPTUNES?
www.neptunes.pro

Minskning av miljöpåverkan från lastbilstrafiken – ett utvecklingsområde

I Göteborgs Stads budget för 2018 och i förslaget till nytt ägardirektiv för hamnbolaget inkluderas uppdraget att bidra till att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen. Under året har bolaget därför påbörjat arbetet med att sammanställa vilka åtgärder med effekt på omgivande trafik som genomförs idag samt utreda vilka möjligheter som finns för att arbeta vidare med dessa frågor. Miljöpåverkan från tung trafik utgörs främst av utsläpp av kväveoxider, koldioxid och partiklar.

PÅVERKAN PÅ TUNG TRAFIK TILL OCH FRÅN HAMNOMRÅDET

Hamnbolaget arbetar med att minska miljöpåverkan från tung trafik till och från hamnen på olika sätt. Tillsammans med terminaloperatörerna arbetar vi för att effektivisera inpassagerna till hamnområdet och minska köbildningar. Byggnationen av Arken Kombiterminal, som invigdes under 2018, som ersättningsläge för Gullbergsvass Kombiterminal, har inneburit att 140 000 lastbilstransporter per år har flyttats från centrala Göteborg till ytterhamnsområdet. I över tio år har arbetet med att främja att gods ska transporteras på järnväg istället för via lastbilar drivits genom konceptet Railport Scandinavia.

Vi samverkar med Trafikverket i syfte att få till ett effektivare underhåll och en snabbare utbyggnad av de flaskhalsar som finns i järnvägsnätet. Flera projekt har färdigställts under de senaste åren, vilket bidrar till en högre andel elektrifierade spår, fler dubbelspår och en effektivare planering av trafiken. Inom arbetsgivarorganisationen Sveriges Hamnar har en arbetsgrupp skapats för att verka för överflytt av gods till sjöfart, där hamnbolaget är med. Därtill stöttas åtgärder för att öka transporter till sjöss via pråmtrafik och kort- och närsjöfart, möjliggöra ökad rorotrafik genom utbyggnation av inseglingen till Älvsborgshamnen och fler järnvägsterminaler.

DELTAGANDE I FORSKNINGSPROJEKT

För att få ett tydligare underlag och en bättre helhetsbild av miljöstyrande incitament så har bolaget valt att stötta forskningsprojektet "Miljöstyrande avgifter och incitament för hamnar". Projektet drivs av IVL tillsammans med Göteborgs universitet, VTI samt hamnarna i Göteborg, Stockholm och Trelleborg.

Arbetet har pågått under två år och undersöker hur differentierade miljöavgifter och incitament i hamnar kan minska miljöpåverkan från de olika trafikslag som trafikerar hamnarna. Det inkluderar klimatpåverkan och lokala utsläpp till luft. Projektet vill öka kunskapen om hur hamnavgifter kan utformas för att ge rederier, åkerier och tågoperatörer tydliga incitament till miljöförbättrande åtgärder. Man avser även att öka kunskapen om enskilda avgifters och incitaments effekter på utsläpp till luft, trängsel och energianvändning, och klargöra vilka internationella, regionala och nationella regelverk och bestämmelser som avgifterna måste vara förenliga med. Slutsatserna visar att eventuella åtgärder är mycket komplicerade att genomföra samt att effekterna kan bli svåra att överblicka.

Erik Fridell
PROFESSOR, IVL

"Projektet visar att det är viktigt att få kontroll över lastbilstransporter till och från hamnen för att arbeta för bättre luftkvalitet och minskad trängsel. Många hamnar runt om i världen har olika former av avgifter eller rabatter för landtransporterna. Tänkbara avgifter för lastbilar syftar till att styra mot ökad fyllnadsgrad och renare fordon, mot rutter utanför tätort eller mot järnväg/sjö. Det finns dock juridiska utmaningar i att utforma system för avgifter. Det är även viktigt att flera hamnar är engagerade i dessa frågor och har en gemensam inriktning för att undvika förflyttning av gods till andra närliggande hamnar."

Nytt regelverk för hantering av avfall förväntas

Hamnen arbetar kontinuerligt med att minska avfallet från både den egna verksamheten och från de besökande fartygen. Arbetet syftar i första hand till att minska mängden avfall, och i nästa steg till att säkerställa en effektiv sortering av avfallet. Löpande genomförs åtgärder för att förbättra och möjliggöra mer effektiv avfallshantering inom bolagets verksamhet.

Inom hamnen finns olika avfallsstationer där avfallet kan sorteras direkt vid kaj.

ATT LÄMNA AVFALL I GÖTEBORGS HAMN

Hamnbolagets arbete med fartygsgenererat avfall handlar framförallt om att underlätta för fartygen att kunna göra rätt, och att erbjuda en välfungerande hantering vid kaj av det avfall som uppkommit ombord. För att möjliggöra en effektiv avfallshantering finns mottagningsanläggningar för svart/gråvatten, en sludgebåt och återvinningsstationer på kajer. I hamnens driftföreskrifter finns anvisningar om vilka typer av avfall som kan tas emot.

Mängder mottagen sludge i ton från fartygen, till samtliga hamndelar

2018	2017	2016	2015	2014
6 100	7 100	8 000	7 400	7 600

KRAV PÅ ATT TA EMOT AVFALL FRÅN FARTYGEN

Hamnen är skyldig att ta emot avfall från fartygen som anlöper hamnen. Inom EU gäller som huvudprincip att fartyg ska lämna iland det fartygsgenererade avfall som inte får släppas ut, vid varje hamnbesök. Detta regleras i port reception facilities directive (PRF-direktivet). I vissa fall kan ett fartyg behålla avfallet ombord till nästa anlöpshamn. För fartyg som kommer från hamnar utanför Europa finns inga regler för hur mycket de ska ha lämnat iland i en tidigare hamn. Inom Sverige och Östersjöområdet gäller hårdare krav på ilandlämning än vad som gäller inom övriga EU-området, då allt fartygsgenererat avfall som inte får släppas ut ska lämnas iland vid varje hamnanlöp. Det innebär att Göteborgs hamn kan få ta emot allt det avfall som fartyg har producerat på resor mellan hamnar i andra länder. Därtill får inte hamnen ta ut extra avgifter baserat på de mängder som lämnas. Kostnaden ska vara densamma för alla fartyg och inkluderas därför i hamntaxan.

En viktig fråga är därför att säkerställa att alla berörda hamnar tolkar och tillämpar regelverket på samma sätt. Detta så att mottagning av avfall kan ske i samtliga hamnar och att hanteringen och dess kostnad blir likvärdig. En uppdatering av PRF-direktivet förväntas inom kort och inför det arbetar bolaget för ökad tydlighet och för att samma regler ska gälla i hela Europa. Detta sker främst genom engagemanget i ESPO och ordförandeskapet i dess hållbarhetskommittée.

The European Sea Ports Organization.

Utsläpp till luft är en fortsatt stor utmaning

Att minska utsläppen av koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar är ett av de viktigaste områdena för hamnens miljöarbete. Medan utsläppen av svaveldioxid minskat under de senaste åren så är kvävedioxiderna fortfarande ett stort problem för Göteborg, och här behöver hamnen och sjöfarten bidra till en minskning. En stor utmaning är också att få ner de klimatpåverkande utsläppen.

I Los Angeles hamn används reningssystem för fartyg – här ses när kopplingen är ansluten till fartygets skorsten.

VIDARE MOT HÖGRE ANDEL ELANSLUTNA FARTYG OCH FORDON

Under 2018 har arbetet med att nå en högre andel elanslutningar av fartyg och fordon fortsatt. Hamnbolaget har arbetat vidare tillsammans med DFDS Seaways för att skapa helt nya elanslutningar i roroterminalen. Under 2018 blev det klart att projektet beviljats medel från Naturvårdsverkets initiativ Klimatklivet och därefter har vidare dialog mellan parterna tagit vid och planering av projektet pågår. Ett projekt för att etablera 32 laddstolpar för elbilar har genomförts under året. Sammantaget innebär det 74 laddningspunkter och bolaget har fått stöd via Klimatklivet även för denna åtgärd.

NY STUDIE UTREDER ALTERNATIV TILL ELANSLUTNING FÖR FARTYG

Göteborgs Hamn AB och Stockholms Hamnar har tillsammans med forskningsinstitutet RISE påbörjat en studie för att utreda alternativa tekniker för fartyg som ej kan anslutas till elnätet. Detta omfattar nya, alternativa tekniker till elanslutningar av fartyg vid kaj som är speciellt utformade efter krav och utmaningar kopplade till luftkvalitet i hamnar som är integrerade i stadsmiljöer.

En teknik som utreds är mobila reningssystem, som redan idag används i Los Angeles hamn. Dessa system består av mobila plattformar som är utrustade med rökgasrening, vilka sedan kopplas direkt till fartygens skorstenar då de ligger vid kaj. Användning förhindrar stora utsläpp av partiklar, kväveoxider och svaveldioxid. Studien kommer också att utreda en vidareutveckling av dessa system för att inkludera koldioxidavskiljning, vilket skulle ha inverkan på klimatutsläppen. Utredningen sker ur ett tekniskt, affärsmässigt och miljömässigt perspektiv för att få svar på om och hur alternativen till landström skulle kunna användas i en svensk hamnmiljö. Projektet har beviljats stöd från Naturvårdsverket och planeras att avslutas i april 2019.

INCITAMENT FÖR ÖKAD MILJÖPRESTANDA HOS FARTYG

Hamnbolaget premierar de mest miljöanpassade fartygen med en rabatt på hamntaxan. Detta är ett arbete som fortsatt under 2018, då 156 stycken fartyg erhöll miljörabatt. Arbetets utveckling sker främst genom ett omfattande engagemang i de internationella index som används som grund för miljödifferentieringen av hamntaxan, Environmental ship index (ESI) och Clean shipping index (CSI). Nästan 7 000 fartyg finns registrerade hos ESI och är ett verktyg för många hamnar runt om i världen.

34 % *av fartygsanlöpen hade möjlighet att elansluta under 2018*

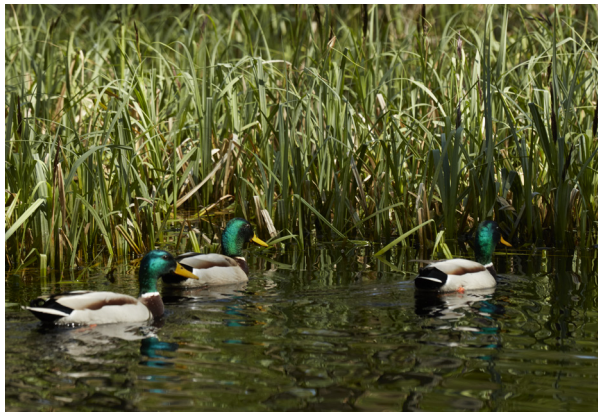

31 % *av fartygsanlöpen fick miljörabatt under 2018*

Vadhavet skapar biologisk mångfald i Torsviken

Från sjuttiotalet och fram till 2009 har Göteborgs hamn lagt muddermassor i Torsviken på Hisingen. Viken är klassad som Natura 2000-område och hamnbolaget hjälper sedan flera år till med att bevara dess växt- och djurliv. Rent material från Trafikverkets byggnation av Marieholmstunneln har använts till att sluttäcka området och bygga vallar samt öar. Under 2018 färdigställdes det arbetet.

Förhoppningen är att t ex fler gräsänder kommer att häcka i vadhavet.

ÖKADE MILJÖVÄRDEN

Etableringen av vadhavet är ett frivilligt åtagande som hamnbolaget genomfört som kompensation för hamnens expansion i närområdet. Projektet har identifierat viktiga åtgärder och har i samverkan med Göteborgs Ornitologiska Förening utformat vadhavet för att etablera en gynnsam miljö.

Syftet har varit att främja biologisk mångfald genom att skapa lyckosamt habitat för det lokala fågellivet och andra djur samt växter. En utgångspunkt för arbetet har varit att på lång sikt uppnå god bevarandestatus för olika fågelarter och prioritera särskilt skyddsvärda och utpekade arter. Utformningen av öarna med flacka stränder är framtagna för att passa framförallt vadarfåglar och ger grunda födohabitat för vadare som går på botten. De söker föda genom att fånga insekter och smådjur i vatten eller dyrkar upp dem från bottensedimentet.

Magnus Persson
GÖTEBORGS ORNITOLOGISKA FÖRENING

”De båda habitattyperna förväntas få en betydande funktion för den biologiska mångfalden i området.”

”Förväntat är att vadarfåglar som större strandpipare, rödbena och drillsnäppa kommer att häcka i vadhavet. Förhoppningarna är att skärfläcka, skrattmås, sisktärna, gräsand, snatterand, kricka, gravand, och möjligen kentsk tärna kommer häcka. Förväntade arter som kommer att rasta är i princip alla våra sträckande arter som häckar i Skandinavien och Arktis.

Vadhavets yttre strand är relativt brant och kommer att huseras av änder och gäss när det är isfritt. Det kommer i begränsad omfattning locka vadarfåglar under migrationstider, exempelvis spovar, brushane och kärrsnäppa. Utanför vadhavets strandvall lämnas ytan med ojämnheter och blir mycket värdefull för insekter och groddjur. Detta kompletterar vadhavets rika grundvatten med så kallade efemära vatten, det vill säga små grunda vattensamlingar som torkar ut mellan nederbörd.”

Vårt sociala ansvar

Som spindeln i hamnklustret är det viktigt att vi tar ett socialt ansvar både lokalt i Göteborg och globalt. Det är genom kompetenta och kreativa medarbetare som vi driver utvecklingen och verksamheten framåt och uppnår de mål och resultat som vi satt upp. Göteborgs Hamn AB ska fortsätta vara en attraktiv arbetsplats som kännetecknas av en god, säker och utvecklande arbetsmiljö. Vi ska även vara med och bidra till Göteborgs Stads mål om ett jämlikt Göteborg.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FÖR 2018 FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Aktivt arbeta med att hålla bolagets värderingar levande.
Läs mer på sid 35.

2. Ett ökat fokus på hälsofrågor på vår arbetsplats.
Läs mer på sid 34.

3. Intensifiera och systematisera samarbete med akademien.
Läs mer på sid 34.

Vårt arbete med social hållbarhet bidrar till 6 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa

Göteborgs Hamn AB ska vara en arbetsplats som kännetecknas av en god och säker arbetsmiljö. Anställda, kunder och samarbetspartners ska känna sig trygga med vårt sätt att hantera arbetsmiljön. Vi har medarbetarens hälsa i fokus.

I Göteborgs Hamn AB
jobbar 135 personer
– 92 män och 42 kvinnor

ARBETSMILJÖPLAN 2018

Göteborg Hamns AB samlar verksamhetens arbetsmiljöarbete i en arbetsmiljöplan som består av övergripande mål, delmål och en handlingsplan med aktiviteter. De övergripande målen är framtagna som ett stöd för att nå de kort- och långsiktiga målen i bolagets affärsplans fokusområde Medarbetare och Samhälle. De övergripande målen inkluderar systematiskt arbetsmiljöarbete och ständiga förbättringar inom arbetsmiljö, att medarbetarna upplever en god arbetsmiljö samt arbete för att minska riskerna inom arbetsmiljö.

SYSTEMATISKT ARBETSMILJÖARBETE OCH REVISION

Göteborgs Hamn AB arbetar systematiskt med att förbättra arbetsmiljön och bolaget är certifierat i enlighet med arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001:2007. Under 2018 har en intern och en extern revision genomförts. Trenden är att antalet avvikelser från revisionerna minskar. Resultatet från årets revisioner blev att fem avvikelser anmäldes till Arbetsmiljöverket, som återkopplade angående två fall; ett som rörde nedfallna rör och ett annat som handlade om utsläpp av kvävgas. Arbetsmiljöverket har godkänt bolagets hantering av avvikelserna.

VÅRT AVVIKELSEHANTERINGSSYSTEM

Avvikelsehanteringssystemet och dess utredningar är viktiga för att kunna analysera oönskade händelser, men också för att upptäcka systematiska avvikelser. För att säkerställa kvaliteten på utredningarna i avvikelsesystemet genomförs varje vecka avstämningsmöten i Energihamnen, där ansvarig arbetsledare, skyddsombud och specialister deltar. Antalet inrapporterade avvikelser till hamnbolagets avvikelsesystem har ökat något jämfört med 2017 och ligger på 354 stycken under 2018. Under 2018 har vi haft tio arbetsskador som inte lett till sjukfrånvaro, inrapporterat i aktuellt avvikelsehanteringssystem.

SÄKERHETSARBETET I ENERGIHAMNEN

I Energihamnen transporteras och lagras en stor mängd brandfarliga produkter såsom bensin och tjockolja. Detta i kombination med en hamnverksamhet med fartygsanlöp och ett flertal kundoperatörer inom en liten yta innebär stora risker. För att uppnå en säker energihamn krävs kontinuerlig riskhantering och förbättringsarbete för utrustningars kvalitet och tillförlitlighet. Under 2018 har samtliga skyddskläder bytts ut till följd av ökade krav att innefatta flamskydd, antistatbehandling och varselfärger. Energihamnen kommer också att som första hamn i Sverige införa nykterhetskontroller av fordonsförare under 2019. Projektet startade under 2018 på initiativ av regeringen och drivs i samråd med Trafikverket.

Thomas Crogård
HUVUDSKYDDSOMBUD,
ENERGIHAMNEN,
GÖTEBORGS HAMN AB

”Vi borde fokusera mer på den operativa världen.”

”En viktig arbetsmiljöfråga i Energihamnen och Göteborgs hamn är synkroniseringen mellan produktion och drift; mellan de som bygger och underhåller våra anläggningar kontra de som opererar dem. Kommunikation och regelbunden återkoppling är centralt och sker genom exempelvis samordningsprojekt och projektsamordningsmöten. Samtidigt tenderar det att bli för många möten, vilket kan bli påfrestande. Vi borde fokusera mer på den operativa världen, vara mer ute i fält och komma närmare verksamheten istället för att sitta i möten och prata om hur man borde göra.”

Sandra Persson
PROJEKTLEDARE,
INFRASTRUCTURE,
GÖTEBORGS HAMN AB

”Samtliga trycksatta anordningar i bolaget har riskbedömts för att få fram vilka risker som föreligger för människan.”

”Arbetet har identifierat vilka barriärer vi har eller behöver införa för att minska riskerna och vilken fortlöpande tillsyn anordningarna behöver. Uppföljningen av tillbud och olyckor (TRIA) samt felanmälningar och ombyggnationer i anläggningen tillgodoser att vi på ett systematiskt sätt arbetar med de risker som föreligger på våra trycksatta anordningar.”

OMFATTANDE ARBETE MED TRYCKSATTA ANORDNINGAR

Under året har hamnbolaget gjort ett omfattande arbete med trycksatta anordningar, detta då vi äger och förvaltar en mängd rörledningar, tryckkärl samt några cisterner i Energihamnen. Dessa anläggningar faller under kraven i Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2017:3 ”Användning och kontroll av trycksatta anordningar”. Kraven innebär bland annat att samtliga trycksatta anordningar ska riskbedömas för att avgöra om de behöver fortlöpande tillsyn och att särskilt riskfyllda anordningar (klass A eller B) ska ha skriftliga rutiner för tillsynen. Därtill ska tillsynen rapporteras och man ska ha årlig revision av rutiner kring tillsynen.

SÅ TYCKER MEDARBETARNA

Det är viktigt för oss att veta vad medarbetarna tycker om sin arbetsplats och arbetssituation och därför gör vi regelbundet medarbetarundersökningar. Den senaste medarbetarundersökningen genomfördes under senhösten 2017 och kommer från och med i år att genomföras vartannat år. Under 2018 har hamnbolaget arbetat mycket med resultatet från 2017 års undersökning. Till exempel har alla chefer erbjudits stöd med att tolka resultatet samt arbeta med resultet med sina respektive grupper. En anledning till detta var att i princip alla avdelningar eller grupper fick egna resultat från undersökningen. Det har dessutom varit obligatoriskt för alla chefer att arbeta med en handlingsplan samt ta fram en egen handlingsplan för sin grupp som levererats till HR-avdelningen.

KOMPETENSUTVECKLING

Utvecklingssamtal genomförs med all personal och HR-avdelningen följer upp att varje medarbetare får en utvecklingsplan. Flera utbildningar genomfördes under 2018, både på individuell-, och avdelnings-, och övergripande nivå. Under året har i stort sett alla medarbetare i hamnbolaget gått en kurs i hjärt- och lungräddning, en kurs som numera är obligatorisk att genomgå vartannat år. En annan del i bolagets arbete med kompetensutveckling är att främja och stödja intern rörlighet, vilket gör det möjligt för medarbetare att testa på en annan roll i hamnbolaget under en period – till exempel i form av ett vikariat – och samtidigt behålla sin ordinarie tjänst. Vi har sett flera exempel på detta under året.

Hamnbolagets medarbetare har under 2018 gått en HLR-utbildning.

Martina Wessberg
TRAFIKSAMORDNARE,
PORT CONTROL,
GÖTEBORGS HAMN AB

”Intern rörlighet är något som kan utvecklas vidare, så att man verkligen tar vara på all den kompetens som finns inom hamnbolaget.”

”Det är jättebra att man kan få jobba inom andra delar av bolaget under en tid. Fördelen är att man får en bättre helhetsbild av vad bolaget gör samt att man lär känna kollegor på andra avdelningar. Jag hade inte riktigt förstått hur omfattande arbetet på Port Control var innan jag fick möjligheten att prova på att arbeta där.”

ÖKAT FOKUS PÅ HÄLSOFRÅGOR

Sjukfrånvaron har under året minskat aningen jämfört med förra året, från 4,5 procent 2017 till 4 procent 2018. Under året har insatserna kopplat till rehabilitering fortsatt, vilket inkluderat satsningar för att fånga upp medarbetare innan de blir sjuka. All personal i Göteborgs Hamn AB erbjuds möjligheten att göra en hälsoprofilbedömning hos bolagets företagshälsovård vartannat år. Detta genomfördes senast 2017 och nästa gång blir 2019. Syftet är att öka medvetenheten kring nuläget hos varje individ kopplat till sin egen hälsa och att synliggöra eventuella behov av livsstilsförändringar.

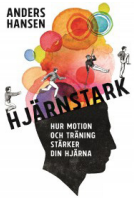

Elever som deltar i Framtida transporter, ett projekt som uppmuntrar till teknikengagemang och en hållbar framtid. www.universeum.se/skolprojekt/framtida-transporter/

Ett ökat fokus på hälsofrågor har varit ett prioriterat förbättringsområde i 2018 års affärsplan, vilket resulterat i olika aktiviteter under året. I början av året genomfördes en enkät där medarbetarna fick rangordna vad de tycker är viktigast av psykosocial, fysisk och psykisk hälsa. Resultatet visade en jämn viktning mellan frågorna och en efterfrågan på aktiviteter där man kan umgås och träffas mer över avdelningsgränserna. Detta användes som underlag till hälsoutmaningen där flera lag bildades med medarbetare från olika avdelningar. Ett stort antal medarbetare deltog i hälsoutmaningen i vilken de genomförande aktiviteter och samlade poäng över en 10-veckorsperiod. Bakom hälsoutmaningen och hälsoarbetet under 2018 finns en hälsogrupp bestående av medarbetare och chefer från olika delar av verksamheten.

SAMVERKAN MELLAN SKOLA OCH ARBETSLIV

Det är viktigt att dela med oss av vår tid och kunskap och ge ungdomar och vuxna en möjlighet att få kontakt med och komma ut i arbetslivet. Det sker bland annat genom att vi samarbetar med Göteborgsregionen kring "Samverkan mellan skola – arbetsliv", är ute och håller föredrag, tar emot studiebesök från skolor och universitet, erbjuder praktikplatser och sommarjobb samt ger möjlighet till arbetsträning. Hamnbolaget är också en aktiv partner i projektet Framtida transporter som vänder sig till elever i årskurs 7 och 8 och uppmuntrar till teknikengagemang. Eleverna får i projektet skapa egna transportlösningar och samtidigt påverka sin samtid och framtid. Vi knyter också kontakter med akademien och får till exempel in många bra förbättringsförslag genom examensarbeten.

Den moderna hjärnforskningen visar att motion och träning får fullständigt ofattbara effekter på hjärnan, något som föreläsare Anders Hansen utvecklade i sitt föredrag "Hjärnstark" – en uppskattad aktivitet i Hälsogruppens arbete.

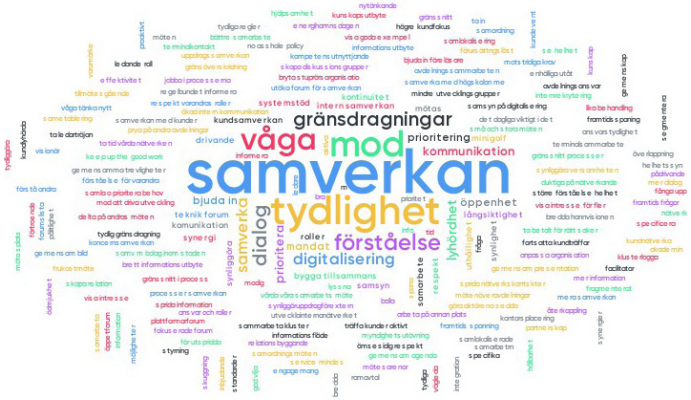
Inga-Lill Hallberg
SYSTEMANSVARIG API PRO
OCH MEDLEM I HÄLSOGRUPPEN,
GÖTEBORGS HAMN AB

"I hälsogruppen har vi under det senaste halvåret försökt belysa hälsa i en bred bemärkelse."

"Fokus har legat på såväl fysisk aktivitet och kosthållning som psykosociala aspekter. Hälsoutmaningens budskap har varit att hälsa är så mycket mer än bara fysisk träning och vi har försökt att nå ut med att goda relationer på arbetsplatsen är väldigt viktigt för en god hälsa. Hälsogruppens arbete kommer att fortsätta även under nästa år."

Inkluderande arbetsplats

Göteborgs Hamn AB ska vara en inkluderande arbetsplats där det råder jämställdhet och mångfald, där ingen diskrimineras eller kränks. En arbetsplats som tar tillvara olika erfarenheter och kunskaper. De mänskliga rättigheterna ska genomsyra hela vår verksamhet. Vår uppförandekod som har sin grund i våra kärnvärden – samverkan, hållbarhet, innovation och pålitlighet – visar oss vägen.

Ordmoln från medarbetardagen 2018. Medarbetarnas svar på frågan "Vad är ett gott arbetsklimat för mig och hur bidrar jag till det?"

AKTIVT LIKABEHANDLINGSARBETE

Likabehandlingsgruppen har under året tagit fram aktiviteter kopplat till fokusområden från Göteborgs Stads budget och diskrimineringslagen, exempelvis mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämlikhet. En aktivitet var en kritisk granskning av rekryteringsannonser med fokus på diskriminerande ordval, där resultatet visade att diskriminering inte förekom. Vidare visades vid den årliga lönekartläggningen att det inte förekommer några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Mångfaldsperspektivet används i varje ny rekrytering. Dock ökar inte mångfalden i den takt som önskas då det inom vissa yrkeskategorier finns ett begränsat rekryteringsunderlag. Under 2018 har hamnbolaget också haft fokus på FN:s temadagar och gruppen har informerat om det på bolagets intranät, arrangerat frågesporter med jämställdhetstema och bjudit på tårta med regnbågsfärgad dekoration under Pride.

Hamnbolaget uppmärksammade West Pride i augusti 2018 bland annat genom att flagga i regnbågsfärger.

ÅTGÄRDER MOT FLER KRÄNKNINGAR

Medarbetarundersökningen som gjordes 2017 visade att antalet trakasserier och kränkningar hade ökat jämfört med föregående år. Resultatet visade att få kränkningar var kopplade till diskrimineringsgrunderna och sexuella trakasserier, medan flesta kränkningar var kopplade till att man inte behandlar varandra så bra i ord och handling, genom till exempel oönskade skämt och undanhållande av information. En åtgärd har varit att bolaget infört ämnet kränkningar som en fokusfråga för utvecklingssamtal för 2018. HR-avdelningen har också informerat om bolagets arbete mot kränkningar ute i verksamheten. Vidare hade samtliga chefer en workshop på temat kränkningar under våren 2018. Arbetet mot kränkningar och trakasserier fortsätter under 2019.

UPPSKATTAD MEDARBETARDAG

Ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsplats är den årliga medarbetardagen. Årets medarbetardag handlade om vikten av att behandla varandra med respekt och av att ge positiv feedback, samt visa hur lätt negativa kommentarer kan sätta spår. Medarbetarna fick diskutera sina åsikter kring vad ett gott arbetsklimat är och hur de själva kan bidra till det. Underlaget sammanställdes och kommer att användas när uppförandekoden revideras under 2019. Utvärderingen visade att dagen var uppskattad och ett viktigt forum där medarbetare från alla delar av verksamheten kan träffas.

Genom samverkan och medvetna inköp gör vi skillnad

Vi ska göra vad vi kan för att vara en del av lösningen på de utmaningar som vårt samhälle står inför lokalt i Göteborg, men även globalt. För oss är det viktigt att bidra till ett mer jämlikt Göteborg med minskat utanförskap, minskade skillnader i livsvillkor och hälsa samt goda arbetsförhållanden. Hur vi lyckas och vad vi gör påverkar många i samhället.

BIDRAG TILL GODA ARBETSFÖRHÅLLANDEN

Hamnbolaget är ett offentligt ägt bolag och går därmed under Lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Där ställs en mängd krav på kontroller, exempelvis att utesluta leverantörer från upphandlingar om de är dömda för brott inom området mänskliga rättigheter. Hamnbolaget köper främst tjänster och merparten är från svenska leverantörer med anställd personal i Sverige. Vi strävar efter att vara en rättvis kund och jobbar aktivt för att enbart arbeta med seriösa leverantörer som sköter sig när det gäller arbetsmiljö, skattefrågor och lagstiftning. Det sker bland annat genom hamnbolagets samarbete med Skatteverket, som kontrollerar våra anbudsgivare gentemot deras register.

I våra upphandlingar ställs, när så är relevant, krav på att de varor och tjänster som köps ska produceras med hänsyn tagen till ILO:s kärnkonventioner och FN:s konventioner om mänskliga rättigheter. Flera av inköpen görs också genom de ramavtal som Göteborgs Stad kravställer och upphandlar. I merparten av våra upphandlingar där avtalen sträcker sig över lite längre tid har vi även med hamnbolagets uppförandekod som en del av underlaget, såväl som klausuler gällande antikorruption och antidiskriminering. Vi talar också om bolagets kärnvärden vid uppföljningsmöten med våra leverantörer. Vi har hittills inte påträffat några avvikelser kopplat till att bryta mot detta område. Vi arbetar även med att minimera antalet leverantörsled i våra entreprenader för att därmed öka kontrollen generellt och minska risken för oseriösa leverantörer som bryter mot både globala riktlinjer inom området samt aktuell skattelagstiftning.

KRAV PÅ SOCIAL HÄNSYN VID UPPHANDLING

I Göteborgs Stads budget 2018 är ett prioriterat mål att "andelen hållbara upphandlingar ska öka". En del i detta arbete är att 50 procent av stadens alla tjänsteupphandlingar ska ske med social hänsyn. Arbetet med den modell som Göteborgs Stad har tagit fram, ska främja sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, stimulera social integration, lika möjligheter och sociala rättigheter. Hamnbolaget har under de senaste sex åren utvecklat och ställt sociala krav vid upphandling. För 2018 var målsättningen att ställa sociala krav i minst 55 procent av alla ramavtalsupphandlingar eller längre entreprenader (>tre månader), ett mål som uppnåtts med marginal (80 procent).

Ett exempel på hur vi ställer sociala krav vid ramavtalsupphandlingar är att avtalsleverantörerna ska anta valda utmaningar i föreningen CSR Västsveriges tre ansvarsinitiativ: Reko arbetsplats, Socialt ansvar och Miljöansvar. Hamnbolagets ambition är att ständigt förbättra och utveckla de metoder och modeller som används för att ställa sociala krav vid upphandling och vi kommer även i kommande upphandlingar hålla fortsatt fokus på denna viktiga fråga.

Sedan 2014 stödjer Göteborgs Hamn AB Göteborgs Räddningsmission, som arbetar med att hjälpa många olika utsatta grupper i vårt samhälle. En av aktiviteterna som våra medarbetare kan hjälpa till med är frukostservering för hemlösa.

Hållbarhetsstyrning

Bolagets styrning sker genom affärsplanen. När affärsplanen tas fram och revideras beaktas ägardirektiv, styrelsens mål- och inriktningsdokument, omvärldsanalys, framtidsspaningar, kundkrav och önskemål samt verksamhetens behov och våra medarbetares utveckling.

Affärsplanen bryts därefter ner i verksamhetsplaner och sedan i utvecklingsplaner för den enskilde medarbetaren. Syftet är att skapa delaktighet och tydliggöra styrningen genom hela verksamheten, vilket leder till måluppfyllnad. Målen i affärsplan 2018 redovisas på sidan 15–16. Olika verksamhetsområden styrs av kompletterande planer, exempelvis miljöplan, arbetsmiljöplan och likabehandlingsplan. Dessa planer ska också beaktas vid framtagande av verksamhetsplaner.

Bolaget har direkt påverkan kopplat till samtliga identifierade, väsentliga hållbarhetsfrågor. Vi bidrar också till påverkan genom vår roll för hela godsnavet och via våra relationer till våra intressenter. Inom flera områden, exempelvis miljö, utövar vi styrning av såväl direkt påverkan som indirekt påverkan. Med stöd i vårt uppdrag i ägardirektivet styr vi genom mål, planer, riktlinjer och avtal med målsättningen att utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Vi bidrar till FN:s delmål 16:5 som handlar om att minska alla former av korruption och mutor.

Arbetet med de väsentliga hållbarhetsfrågorna och dess styrning är centralt för att kunna leverera till våra kunder och efterleva uppdraget enligt bolagets ägardirektiv. Utvärdering och avvikelser hanteras inom ramen för bolagets ledningssystem. Utvecklingsarbetet sker enligt PlanDoCheckAct-metoden och arbetet med ständiga förbättringar. Samtliga väsentliga hållbarhetsfrågor nedan omfattas av lagstiftning. Lagförteckningar finns tillgängliga i verksamheten och följs upp löpande.

Väsentliga hållbarhetsfrågor	Styrande policies	Granskningsförfaranden och ansvar*
Nöjda kunder **Utveckling av godsnavet** **Stabil ekonomi** **Hög affärsetik**	• Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod. • Kvalitetspolicy. • Hamnordning för Göteborg. • Finanspolicy och finansiella riktlinjer för Göteborgs Stad. • Säkerhetspolicy för Göteborgs Stad. • Riktlinjer för informationssäkerhet inom Göteborgs Stad Policy och riktlinjer för användning av informationsteknik inom Göteborgs Stad. • Göteborgs Hamn AB:s kompletterande säkerhetspolicy och informationssäkerhetspolicy. • Integritetspolicy. • Policy och riktlinje mot mutor för Göteborgs Stad. • Policy och riktlinjer för representation.	• För ledningsprocess Leda och styra verksamheten samt kärnprocessen Marknadsföra och sälja ansvarar VD. • För stödprocessen Säkerställa en god kvalitet ansvarar kvalitetschef på avdelningen Business Support. • För kärnprocessen Samordna hållbara och effektiva fartygsanlöp ansvarar hamnkapten. • För kärnprocessen Långsiktigt planera hamnutveckling ansvarar chef för avdelningen Port Development. • För kärnprocessen Förvalta effektiv och hållbar infrastruktur ansvarar chef för avdelningen Infrastructure. • För kärnprocessen Säkerställa driften av en säker, effektiv och hållbar Energihamn ansvarar operativ chef. • För stödprocessen Säkerställa en god ekonomi ansvarar ekonomichef. • För arbetet med Port Security och Informationssäkerhet ansvarar säkerhetschef. • För det interna antikorruptionsarbetet ansvarar chef för avdelningen Business Support.
Klimat **Biologisk mångfald** **Utsläpp till luft** **Resurseffektivitet**	• Miljöpolicy för Göteborgs Stad. • Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod.	• För stödprocessen Säkerställa en god miljö ansvarar miljöchef på avdelningen Port Development.
Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa **Mångfald och jämställdhet** **Icke-diskriminering** **Kompetensutveckling** **Minskat utanförskap**	• Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod. • Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy för Göteborgs Stad. • Göteborgs Hamn AB:s alkohol- och drogpolicy Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete (SBA). • Jämställdhetspolicy för Göteborgs Stad. • Göteborgs Stads policy för upphandling och inköp.	• För stödprocessen Säkerställa en god arbetsmiljö ansvarar chefen för avdelningen Business Support och för säkerhetsarbetet i Energihamnen ansvarar driftchefen. • För arbetet med vår likabehandlingsplan ansvarar ordförande i likabehandlingsgruppen och för stödprocessen Köpa in ansvarar vår inköpschef.

Mer om bolagets processer på nästa sida.

Kvalitetsarbete med fokus på kundvärde

Hamnbolagets kvalitetsarbete ska skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav, med fokus på kundvärde och kundnöjdhet. Vi har tre utgångspunkter i vårt arbete; god kunskap om våra kunders behov, arbeta för effektiva och värdeskapande processer samt ständiga förbättringar. Göteborgs Hamn AB:s verksamhet är certifierat enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001.

OMCERTIFIERING AV BOLAGETS LEDNINGSSYSTEM

Under 2018 var det dags att omcertifiera bolagets ledningssystem. Verksamheten hade haft sedan 2015 på sig att tillämpa de nya uppdaterade standarderna inom miljö och kvalitet, vilket skulle revideras. Under hösten 2017 tillsattes ett internt projekt som arbetade med att säkerställa att övergången till de nya kraven skett. Externrevisionen i maj resulterade i fem mindre avvikelser och 37 förbättringsförslag, som hanterats under året via vårt avvikelsehanteringssystem. Bolaget mottog nya certifikat för ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 och OHSAS 18001:2007 i augusti 2018.

Certifierade inom kvalitet (ISO 9001), miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (OHSAS 18001).

PROCESSUTVECKLING

En viktig del vid övergången till nya kvalitetsstandarden 9001:2015 var arbetet med bolagets processutveckling. Under 2018 utbildades personalen i processutveckling och företagsledningen beslutade om en uppdaterad huvudprocesskarta. Intensivt arbete pågick där medarbetarna fick rita upp verksamheternas processer och synliggöra hur bolaget lever upp till intressenternas krav. Detta lyfte också fram vilka kritiska gränssnitt inom bolaget som kräver ökad samverkan. För att möjliggöra detta arbete krävdes justeringar av ledningssystemets tekniska verktyg. För ökad användarvänlighet har innehållet tydligare definierats och exempelvis har intressentförteckning, uppritade processer och dokumentation sammankopplats. Processutveckling inkluderades som ett nytt målområde i affärsplanen inför kommande år och processutvecklingen identifierades som ett viktigt verktyg för att öka effektiviteten.

Susanne Boy
REVISIONSLEDARE KVALITET, MILJÖ, ARBETSMILJÖ, QUALIFY AB

”Utmaningen framåt blir att säkerställa att arbetet fortskrider. Ledningen måste efterfråga processresultaten och att arbetet följs upp.”

”Bolagets resa med att införa processorientering har pågått i några år nu, men det var först vid revisionen i maj 2018 som det fanns en tydlig processtyrning. Samtliga i bolaget hade mer kunskap om vad processarbete innebär och ledningen hade ett självklart ägarskap för processerna. Förståelsen var helt enkelt på plats och man kunde konstatera ett paradigmskifte inom bolaget.

Förbättringsarbetet ska fortsatt drivas i processerna. Alla nya medarbetare måste också få förståelse och kunskap om processorientering, vid exempelvis organisatoriska förändringar.”

Omfattande riskarbete och hög affärsetik

All affärsverksamhet är förknippad med risker. Korrekt hanterade risker kan vara värdeskapande och skapa nya möjligheter, medan dåligt hanterade risker kan leda till skada och förluster. Förmågan att identifiera, värdera och hantera risk är en viktig del i hamnbolagets lednings- och kontrollsystem. Ambitionen är att uppnå bolagets mål genom ett balanserat risktagande där vissa risker kan reduceras eller helt undvikas genom prioritering och implementering av effektiva och välanpassade åtgärder och kontroller.

Göteborgs Hamn AB har arbetat strukturerat med riskhantering och intern kontroll i flera år och området utvecklas kontinuerligt. Riskhantering utgör en integrerad del i styrningen och ledningen av bolaget och är en naturlig del i beslutsfattandet på olika nivåer i bolaget vid prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

I samband med framtagande av budget/affärsplan fastställs riskhanteringen för olika riskområden till en samlad riskbild för bolagets som helhet. Den samlade riskbilden beskriver vilka riskreducerande åtgärder/kontroller som har införts för att minska risken och vilka åtgärder som kommer att vidtas (åtgärdsplan). Utifrån den samlade riskbilden och som del av arbetet med att förbättra verksamheten väljs ett antal områden/processer ut som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att de riskreducerande åtgärderna/kontrollaktiviteterna fungerar på ett tillfredsställande sätt (intern kontrollplan).

Inför 2019 finns på en verksamhetsövergripande nivå 36 risker inom olika kategorier. I Göteborgs Hamn AB:s affärsplan som beslutats av styrelsen, återfinns en beskrivning av riskerna inklusive vilka riskreducerande åtgärder/kontroller som har införts för att minska risken och vilka nya åtgärder som kommer att vidtas under året. Nedan beskrivs några av de mest prioriterade riskerna.

AFFÄRSRELATERADE RISKER

Bland de risker som är kopplade till hamnbolagets affärsförbindelser, produkter och tjänster återfinns till exempel spionage, sabotage och terroratack samt informationssäkerhet. En annan risk är kajbrist i ytterhamnarna vid flytt av färjeverksamheten från innerhamnarna samt expansion av Energihamnens verksamhet. Störningar i godsnavet på grund av arbetsrättsliga konflikter som kan skada varumärket är ytterligare en risk. Fossila bränslen är ett identifierat riskområde som främst är kopplat till om fossila volymer inte ersätts av flytande förnyelsebart bränsle. Risker identifierade kopplat till farledsfördjupningen är till exempel att hamnen på lång sikt inte kan tillgodose behovet av relevant djup samt att ytterligare finansiering av fördjupningen behövs.

RISKER PÅ MILJÖOMRÅDET

På miljöområdet är en övergripande risk svårigheten att uppnå de ökade kraven på minskad miljöpåverkan från myndigheter och omvärld. Detta understryker vikten av att kontinuerligt förbättra och utveckla miljöarbetet i syfte att bibehålla en proaktiv nivå. En miljörisk är de höga föroreningshalterna i bottensedimenten i hamnens närområde, som får till följd att hanteringen av förorenade muddermassor vid de återkommande underhållsmuddringarna blir mer omfattande och medför kostnader.

Under omcertifieringen av bolagets ledningssystem riskbedömdes alla processer.

RISKER KOPPLAT TILL SOCIAL HÅLLBARHET

Inom området sociala förhållanden och personal är risker som identifierats olycksfall, kompetensförsörjning eller personalprist, brist på entreprenörer samt konsultberoende. I hamnbolagets verksamhet kan de främsta arbetsmiljöriskerna kopplas till arbetsbelastning, begränsad möjlighet till återhämtning samt livsstils- och hälsofrågor. I Energihamnen finns en mängd operationella risker, så som brand och explosion vid produktläckage, personskador kring förtöjningsutrustning och påkörning av kajutrustning. Snubbel- och halkrisker, ergonomi samt användning av maskinutrustning är andra identifierade risker i det löpande arbetet i Energihamnen. Risker inom området mänskliga rättigheter kan kopplas till brott mot en eller fler diskrimineringsgrunder om hamnbolaget till exempel inte rekryterar kompetensbaserat och med fokus på mångfalds- och jämställdhetsperspektivet. En annan risk är om bolagets medarbetare och andra som besöker vår arbetsplats utsätts för kränkningar och trakasserier, eller om löneskillnader mellan män och kvinnor är osakliga.

KORRUPTION OCH UPPFÖRANDEKOD

Att behandla kunder och samarbetspartners likvärdigt utan att favorisera någon samt att hålla ingångna avtal och affärsuppgörelser är av stor vikt i hamnbolaget.

Det är också viktigt att inga mutor, oegentligheter, förtroendeskadligt beteende eller korruption förekommer kopplat till vår verksamhet. Hamnbolagets uppförandekod från 2012 ger riktlinjer för hur styrelse, företagsledning, anställda och inhyrd personal ska agera i det dagliga arbetet. Aktuell lagstiftning och Göteborgs Stads ambitioner utgör miniminivån och skulle något i uppförandekoden stå i konflikt med dessa regelverk går de före koden. Alla nyanställda och inhyrd personal får skriva under att de har tagit del av vår uppförandekod. Varje chef ansvarar för att innehållet i vår uppförandekod är känt och tillämpas av medarbetare och inhyrd personal.

Uppförandekoden innehåller bland annat riktlinjer inom följande områden:

- **Förhållande till kunder och samarbetspartners**
  Vi ska vara en ansvarstagande, oberoende, neutral och pålitlig samarbetspartner. Vi ser marknadsföring och representation som en naturlig del i att utveckla relationer och samverkan. Utgångspunkten i all representation är att den ska kännetecknas av måttfullhet.
- **Förhållande till leverantörer**
  Vi ska vara en ansvarsfull, pålitlig och kompetent beställare, med hög affärsetik. Som offentlig aktör styrs vår verksamhet av Lagen om offentlig upphandling. Osunda affärsrelationer får inte förekomma.
- **Mutor och korruption**
  Göteborgs Hamn AB:s chefer, medarbetare och andra som agerar på uppdrag av Göteborgs Hamn AB får inte erbjuda, betala ut eller ta emot mutor.

Göteborgs Stad har en visselblåsarfunktion som all personal kan kontakta vid misstanke om en allvarlig oegentlighet inom bolaget. Detta är en viktig funktion eftersom det kan finnas misstankar som kan vara svåra att ta upp med sin chef eller bolagets ledning. Beskrivning av hur man går tillväga står i uppförandekoden. Göteborgs Stads stadsledningskontor har också ett omfattande arbete för att förhindra korruption som hamnbolaget inkluderas av.

Uppförandekoden ger riktlinjer för hur alla i hamnbolaget ska agera.

ATT GÖRA RÄTT IDAG OCH IMORGON

Under 2018 har få bolagsövergripande specifika insatser kopplat till affärsetik och korruption genomförts till följd av intern resursbrist. Diskussioner om vikten av att göra rätt och hur man säkerställer det är dock en naturlig del av verksamheten. Det är viktigt att hålla uppförandekoden levande och att varje del av verksamheten pratar om hur den kan och bör tillämpas i dagliga arbetet. Under året har flertalet interna utbildningar om bolagets tydliga regelverk för upphandling genomförts för olika personalgrupper. För 2019 är fortsatt förbättringsarbete planerat, vilket avser styrning och internkontroll av riskområden som identifierades under 2017 och 2018. En översyn och uppdatering av aktuell uppförandekod ska genomföras under 2019, vilket bland annat möjliggörs genom att ytterligare resurser är tillsatta från och med februari 2019.

Vill du veta mer kan du läsa hela vår uppförandekod på:
www.goteborgshamn.se/publikationer

Om vår hållbarhetsredovisning

Göteborgs Hamn AB har gett ut en årlig hållbarhetsredovisning, Hållbar hamn, sedan 2012. Detta är fjärde året som vi redovisar i enlighet med de internationella riktlinjerna för redovisning av hållbarhetsinformation, Global Reporting Initiative (GRI). Denna hållbarhetsredovisning utgör koncernens och bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport och är en del av förvaltningsberättelsen för Göteborgs Hamn AB med organisationsnummer 556008-2553. Årets hållbarhetsredovisning avser verksamhetsåret 2018.

METODIK FÖR IDENTIFIERING AV VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSFRÅGOR

Metoden för att definiera de väsentliga frågorna följer GRI G4:s riktlinjer och består av identifiering, prioritering och validering. Uppdateringen av årets rapport till att följa GRI Standards riktlinjer har inte medfört några förändringar kopplat till denna tidigare metodik.

STEG 1. IDENTIFIERING

Initialt togs en bruttolista med 17 väsentliga frågor fram, baserad på drivkrafter i samhället, konkurrenter, GRI:s innehåll, ägardirektiv, med mera: Minska utsläpp till luft, hållbarhetskrav på leverantörer, god samarbetspartner med hög affärsetik, samverkan med kunder, klagomålshantering för lokalsamhället, skapa lokal och regional sysselsättning och tillväxt, minskad resursanvändning, minska lokal miljöpåverkan, skydd av det lokala växt- och djurlivet, säkerhet (för göteborgaren, anställda, entreprenörer med flera), stabila finanser, utveckla godsnavet, mänskliga rättigheter, medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö, anställningsvillkor och kompetensutveckling, mångfald och icke-diskriminering, marknadsföra godsnavet.

STEG 2. PRIORITERING

Bruttolistan stämdes sedan av med en rad olika intressentgrupper för att prioritera vilka frågor som ansågs vara viktigast (se figur intill). Utifrån resultatet från genomförda intressentdialoger och med utgångspunkt i förväntningar och krav från vår ägare, myndigheter, vårt ledningssystem inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet och trender i samhället, arrangerades sedan två interna workshops för att välja ut de mest väsentliga hållbarhetsfrågorna, diskutera deras påverkan – internt och i värdekedjan – samt välja ut relevanta upplysningar att redovisa enligt GRI (se GRI-index).

STEG 3. VALIDERING

Resultatet från de tidigare stegen har sedan förankrats och beslutats i Göteborgs Hamn AB:s företagsledning. En ny intressentdialog ska genomföras för att säkerställa att Göteborgs Hamn AB:s prioriteringar är fortsatt relevanta.

RESULTAT EFTER STEG 1 OCH 2:

Nya väsentliga hållbarhetsfrågor*:
Biologisk mångfald, Säkerhet, Mångfald och jämställdhet, Icke-diskriminering, Kompetensutveckling, Hög affärsetik.

Strukna väsentliga hållbarhetsfrågor*:
Bidra till lokal och regional sysselsättning.

Nya namn på väsentliga hållbarhetsfrågor*:
Minskat utanförskap i stället för Vara en del av lösningen på samhällets utmaningar, Nöjda kunder i stället för Sätta kunden i centrum, Stabil ekonomi i stället för Ha en god finansiell styrka.

** Utifrån tidigare definierade hållbarhetsfrågor.*

DE MEST PRIORITERADE FRÅGORNA FRÅN INTRESSENTDIALOGEN

Nyckeltal och GRI-index

I följande sammanställning redovisas de upplysningar som Göteborgs Hamn AB bedömt som relevanta på basis av våra väsentliga frågor, som nyckeltal och GRI-upplysningar.

Först redovisas nyckeltalen. Aktuell GRI-upplysning anges i vänsterkolumnen. Mät- och beräkningsmetodik samt kommentar återfinns i högerkolumnen. Åren som redovisas är 2014–2018. Basår för beräkningarna av nyckeltalen är 2010, eftersom bolaget omstrukturerades vid den tidpunkten. Utöver relevanta GRI-upplysningar redovisas även ytterligare ett antal nyckeltal som vi bedömt som intressanta att ta upp och redovisa. Där inget annat anges avser nyckeltalen Göteborgs Hamn AB, då dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB:s verksamhet inom koncernen är begränsad.

Därefter redovisas förändringar jämfört med tidigare års redovisning. Till sist redovisas hamnbolagets GRI-index, som är upprättat enligt GRI Standards 2016. Det innehåller sidhänvisningar till samtliga upplysningar som Göteborgs Hamn AB redovisar samt kommentarer och information om avsteg.

NYCKELTAL

EKONOMI

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
Ekonomiska nyckeltal							
201-1	Nettoomsättning, Mkr	754	751	742	706	661	
201-1	Resultat efter finansiella poster, Mkr	245	214	218	206	274	
	Rörelseresultat, Mkr	276	248	255	245	192	
102-7	Balansomslutning, Mkr	3 167	3 221	3 016	2 932	2 848	
102-7	Eget kapital, Mkr	1 446	1 357	1 273	1 146	1 113	
102-7	Skulder, Mkr	1 721	1 864	1 743	1 785	1 735	
102-7	Avkastning på totalt kapital, %	8,7	8,0	8,6	8,5	7,1	Beräknat på resultat exkl. jämförelsestörande poster.
	Soliditet, %	53,3	49,1	49,4	46,3	45,4	
	Investeringar, Mkr	244	349	228	260	392	Årets investeringar 2018 är exklusive bidrag på 89 miljoner.
	Kassaflöde från löpande verksamhet, Mkr	284	394	347	290	230	
201-4	Ekonomiskt stöd från offentliga organ, Mkr	14	90,3	0	-0,6	0,6	Göteborgs Hamn AB har 2018 erhållit ekonomiskt bidrag från Trafikverket för byggnation av Arken Kombiterminal. Mer information finns i bolagets årsredovisning.
201-1	Skapat ekonomiskt värde, Mkr:						Ekonomiskt värde i tabellen visar effekten av "betalningsströmmar" i bolaget. Inkluderar därför inte bokföringsmässiga avskrivningar och dylikt. Tabellen innehåller ej heller ev. momseffekter.
	Kunder	788	772	758	715	667	
	Distribuerat ekonomiskt värde, Mkr:						
	Leverantörer	-186	-237	-222	-243	-234	
	Anställda	-70	-69	-65	-64	-65	
	Långivare	-31	-34	-36	-39	-45	
	Staten (kostnadsförd skatt och sociala avgifter)	-76	-46	-47	-45	-22	
	Aktieägare	-104	-108	-71	-102	-49	
	Behållet ekonomiskt värde, Mkr:	322	278	317	223	251	
Indirekt ekonomisk påverkan							
203-1	Investeringar, Mkr	244	349	228	260	392	
	Exjobbare/praktikanter/ arbetsmarknadsprogram, antal	13	12	17	20	16	

EKONOMI

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
forts. Indirekt ekonomisk påverkan							
	Sociala krav vid tjänsteupphandlingar, %	80	60	60	50	50	Avser alla längre entreprenader (längre än tre månader) samt alla ramavtal.
Produktion							
	Planerat underhåll, Mkr	95	120	160	97	104	
Linjeutbud							
203-1	Antal anlöp	6 600	6 600	6 200	5 900	6 000	Fartygsanlöp defineras som fartyg som gör fartygsanmälan och erhåller anlöpsnummer. Detta innebär att passerande, fartyg på redden och förhalningar är exkluderde. 2016 och tidigare nyckeltal innefattade en annan definition av anlöp.
203-1	Antal direktanlöp till andra världsdelar, bil och container	3	5	8	7	6	Information kring trafikslingor från rederierna som anlöper Göteborgs hamn (hemsidor).
203-1	Antal rederier som anlöper hamnen i linjetrafik	17	20	20	24	18	Information över anlöp från terminalerna som redovisas varje månad. Exkluderar tankers.
203-1	Antal järnvägsoperatörer i Railport Scandinavia	7	8	8	7	8	Information från terminalerna kring järnvägsoperatörer som redovisas varje månad.
203-1	Antal kryssningsanlöp	43	40	34	50	73	Information hämtas från anlöpssystemet.
Volymer							
203-1	Container, TEU*	753 000	644 000	798 000	820 000	837 000	Officiella siffror för Göteborgs hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.
203-1	Miljoner ton gods totalt	40,5	40,8	40,9	38,2	37,1	Se ovan.
203-1	Roro (rullande gods), enheter	584 000	593 000	539 000	527 000	541 000	Se ovan.
203-1	Nya bilar, antal	290 000	295 000	246 000	214 000	166 000	Se ovan.
203-1	Energi, miljoner ton	23,4	23,5	23,7	21,1	19,2	Se ovan.
203-1	Passagerare, miljoner	1,68	1,73	1,71	1,75	1,82	Se ovan.
203-1	Container på järnväg, TEU	398 000	351 000	447 000	430 000	458 000	Officiella siffror för Göteborgs hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna. Justerade siffror på grund av ny definition av nyckeltalet.
	Andel containers via järnväg, %	59	63	62	58	60	Containergods på järnväg i förhållande till hanterade containers på containerfartyg. Revidering av 2017 till följd av uppdaterat underlag.
	Andel import/export totalt, fulla containers, %	48/52	51/49	49/51	46/53	47/53	Officiella siffror för Göteborgs hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.

** TEU = omräknat till 20-fotsenheter.*

EKONOMI

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
forts. Volymer							
	Svensk marknadsandel container, %	46	41	52	56	57	Baseras på uppgifter januari – september. Göteborgs Hamn baseras på officiella siffror från Hamnbolaget. Information kring resterande hamnar baseras på uppgifter från Sveriges Hamnar. Korrigerad marknadsandel 2016-2017 efter att hela årets data presenterats.
	Svensk marknadsandel roro, %	18	18	18	18	20	Se ovan.
	Svensk marknadsandel bil, %	32	353	29	27	23	Baseras på uppgifter januari – september. Göteborgs Hamn baseras på officiella siffror från Hamnbolaget. Information kring resterande hamnar baseras på uppgifter från Sveriges Hamnar. Korrigerad marknadsandel 2017 efter att hela årets data presenterats.
Nöjda kunder							
102-43 102-44	Våra kunders helhetsomdöme om Göteborgs Hamn AB, %	i.u.	49	63	61	i.u.	Underlaget kommer från kundundersökningen Nöjd Kund Index (NKI). Resultat för 2018 saknas eftersom denna genomförs varannat år från och med 2017. Läs mer på sid 13.
Hög affärsetik							
205-2	Kommunikation och utbildning i policys och rutiner avseende anti-korruption, antal anställda	1	14	0	0	0	Medarbete har deltagit i workshop kring anti-korruption hos Stadshus AB.
205-3	Bekräftade fall av korruption, antal	0	0	0	0	0	

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
Energi							
302-1	El, MWh	5 600	5 900	6 100	6 100	6 600	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Elen är Bra Miljöval för samtliga år och levereras av Göteborg Energi.
302-1	Fjärrvärme, MWh	1 000	1 000	1 000	1 000	900	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Fjärrvärmen är Bra Miljöval sedan 1 juli 2014 för byggnader 036 och 035 samt levereras av Göteborg Energi.
302-1	Följevärme, MWh	1 700	2 100	2 700	2 000	2 000	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Följevärmen har inblandning av biogas i värmeproduktionen sedan 1 juli 2015 samt levereras av Göteborg Energi.
302-1	Gasuppvärmning byggnader, MWh	1 200	1 200	1 200	1 100	1 000	Omfattar direkt energianvändning per premiär energikälla. Gasen utgörs av biogas sedan 1 januari 2015 och levereras av Göteborg Energi.
302-3	Energieffektivitet i byggnader, kWh/m^2	135	139	139	142	140	Energieffektiviteten beräknas genom en sammanställning av el-, fjärrvärme- samt gasuppvärmning utslaget på yta i följande byggnader: 036, 053, 055, 148, 501, 505, 510, 551, 601, 616, 642, 646 och 660. Byggnader där hyresgäster har egna energiavtal omfattas inte.

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
forts. Energi							
302-1	Drivmedel, liter	46 000	54 600	48 000	53 600	52 000	Omfattar biodiesel, diesel och bensin till produktionsfordon, arbetsfartyg samt brandpumpar. Sammanställning sker utifrån leveransunderlag från våra leverantörer: Gothenburg Ro/Ro Terminal AB, Gatubolaget, Preem, OKQ8.
302-1	Drivmedel, nm^3	8 800	8 900	11 000	8 800	9 900	Omfattar fordonsgas till produktionsfordon och utgörs sedan 2014 av biogas. Sammanställning sker utifrån leveransunderlag från våra leverantörer, vilka är Gatubolaget och Fordonsgas.
Utsläpp							
305-1	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser – direkta ton koldioxidekvivalenter	220*	240	220	160	380	Avser rapportering av scope 1 enligt GHG-protokollet. Omfattar arbetsfartyg, produktionsfordon, uppvärmning av byggnader och brandpumpar i Torshamnen. Sammanställningen sker utifrån förbrukningsunderlag och emissionsfaktorer för drivmedel och gasuppvärmning, vilka hämtas hos leverantörerna (se ovan avsnitt om energi). Utsläpp från basår 2010 var 590 ton.
305-2	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser – indirekt energi, ton koldioxidekvivalenter	22*	20	35	170	200	Avser rapportering av scope 2 enligt GHG-protokollet. Omfattar el- och fjärrvärmeanvändning i byggnader samt gatubelysningen och följevärmen i Energihamnen. Sammanställningen sker utifrån förbrukningsunderlag och emissionsfaktorer som tillhandahålls av Göteborg Energi (se ovan avsnitt om energi). Utsläpp från basår 2010 var 150 ton.
305-3	Göteborgs hamns utsläpp av växthusgaser – andra indirekta, ton koldioxidekvivalenter	178 000	177 000	187 000	169 000	i.u.	Avser rapportering av scope 3 enligt GHG-protokollet. Omfattar sjöfarten i Göteborgs kommun, terminalbolag: APM Terminals Gothenburg AB, Gothenburg Ro/Ro Terminal AB och Logent Ports & Terminals AB samt lastning av bensin till fartyg i Energihamnen och Göteborgs Hamn AB:s tjänsteresor. Terminalbolagen redovisar utsläppen för scope 1+2 enligt GHG-protokollet. Underlag för tjänsteresor tillhandahålls av bolagets resebyrå. Utsläppen från flygresorna beräknas from 2017 med verktyget Atmosfair. Utsläppen från sjöfarten beräknas av IVL utifrån anlöpsstatistik. IVL:s beräkningsmodell är uppdaterad 2018 med förbättrad metodik och 2017–2015 har beräknats om för jämförbarhet. Dessa skiljer sig således åt från redovisade nyckeltal i tidigare hållbarhetsredovisningar. Eftersom 2014 inte räknats om så redovisas inga siffror.
305-1 305-2 305-3	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter	330*	360	360	475	710	Avser rapportering av scope 1, 2 och 3 (för tjänsteresor) enligt GHG-protokollet. Utsläpp från basår 2010 var 900 ton.
305-7	Svaveldioxid, ton	99	99	110	93	i.u.	Omfattar utsläpp från sjöfarten och beräknas av IVL utifrån anlöpsstatistik. IVL:s beräkningsmodell är uppdaterad 2018 med förbättrad metodik och 2017–2015 har beräknats om för jämförbarhet. Dessa skiljer sig således åt från redovisade nyckeltal i tidigare hållbarhetsredovisningar. Eftersom 2014 inte räknats om så redovisas inga siffror.
305-7	Kvävedioxid, ton	1 900	1 900	2 200	1 900	i.u.	Se ovan.
305-7	Partiklar, ton	42	42	46	39	i.u.	Se ovan.
305-3	Koldioxid, ton	160 000	160 000	180 000	150 000	i.u.	Se ovan.
305-7	Kolväten, ton	91	90	97	81	i.u.	Se ovan.

** Dessa siffror uppdateras under feb–mars 2019, då slutgiltigt underlag inkommer.*

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
forts. Utsläpp							
305-7	VOC-utsläpp i Energihamnen, ton	1 400	1 500	1 500	1 700	1 600	Mätningar genomförs av FluxSense AB i Energihamnen och innefattar läcksökning samt bestämning av emissionerna utifrån identifierade läckor.
305-5 305-7	Andel fartygsanlöp som får miljörabatt på hamntaxan, %	31	34	29	28	i.u	Andelen är framtagen genom anlöpsstatistik för fartyg som är anmälda för miljörabatt. Miljörabattens utformning är ny från 2015 och därmed saknas underlag för tidigare år. Utfallet för 2017 är justerat jämfört med tidigare hållbarhetsredovisning, till följd av att anlöpsstatistiken justerats.
305-7	Andel fartygsanlöp som har möjlighet att elansluta vid kaj, %	34	35	35	32	37	Andelen är framtagen genom anlöpsstatistik för fartyg som är utrustade för att elansluta vid kaj och som anlöper kaj där elanslutning finns. Utfallet för 2017 är justerat jämfört med tidigare hållbarhetsredovisning, till följd av att anlöpsstatistiken justerats.
Avfall							
306-2	Farligt avfall, ton	6 380	7 240	7 480	7 680	i.u.	Omfattar avfall från främst sjöfarten, men även Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, hyresgäster och entreprenörer. Inkluderar farligt avfall från 32 fraktioner, 2018. Mängder per sorteringsfraktion redovisas i detalj för samtliga år i verksamhetens miljörapporter. För 2018 var 6 355 ton omhändertagna av Stena recycling och 24 ton av Renova, statistiken tillhandahålls från dem. 2014 redovisas ej då underlaget skiljer sig från övriga år. Nedan redovisas fördelning av behandlingsmetoder för avfallet från Stena Recycling, denna information tillhandahålls inte av Renova.
	Materialåtervinning, % Energiåtervinning, % Deponi, %	2 98 0	1 99 0	1 99 0	1 99 0	i.u i.u i.u	Anger den procentuella fördelningen av mängden farligt avfall från Stena recycling som materialåtervinns, energiåtervinns samt deponeras. Andelen som deponeras är under 0,5 % och redovisas därför som 0.
306-2	Förorenade massor, ton	10 000	i.u	i.u	i.u	i.u	En sammanställning av mängder massor som har klassificerats som Känslig Markanvändning (KM), Mindre Känslig Markanvändning (MKM) och farligt avfall och har hanterats av tillståndspliktig transportör. Underlaget kommer från transportörerna. För åren 2014–2017 finns mängderna per projekt och ej sammanställt totalt för bolaget.
306-2	Sludge, ton	6 100	7 100	8 000	7 400	7 600	Omfattar sludge från fartygen, till samtliga hamndelar. Avfallsmängder tillhandahålls av Stena recycling.
306-2	Övrigt avfall, ton	800	935	770	760	790	Omfattar avfall från Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, hyresgäster och entreprenörer samt sjöfarten. Inkluderar följande avfallsfraktioner; fint och grovt brännbart verksamhetsavfall, avfall till sortering, kontorspapper, glasförpackningar, wellpapp, hård- och mjukplast, pappersförpackningar, metallförpackningar, matavfall samt rest- och blandat avfall. Brännbara verksamhetsavfallet var 455 ton under 2018, vilket målstyrs genom resurshushållningsmålet i miljöplanen. Övriga mängder per sorteringsfraktion redovisas i detalj för samtliga år i verksamhetens miljörapporter. Underlag tillhandahålls av Renova och Kretslopp och vatten, vilka är aktörerna som hanterar avfallet. Nedan redovisas fördelning av behandlingsmetoder för avfallet. Avfall för övrig behandling utgör mindre än 1 % och redovisas därför ej.
	Energiåtervinning, % Materialåtervinning, % Sortering, % Biologisk behandling, %	59 15 26 1	55 19 25 1	56 22 21 1	53 16 30 1	54 15 30 1	Anger den procentuella andelen av totala mängden övrigt avfall som energi återvinns, material återvinns, sorteras och biologiskt behandlas.

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
forts. Avfall							
306-3	Spill till mark utanför säkerhetssystemen och omgivande vatten, antal	10	11	5	7	5	Med säkerhetssystem avses hårdgjord yta som är ansluten till vattenrening. Omfattar främst Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, spill till vatten är dock inom hela hamnområdet. Mängderna per spill varierar och finns dokumenterat, inga rapporterade för 2018 var signifikanta i omfattning. Baseras på inrapportering i avvikelsehanteringssystemet.
	Kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen, antal	6	9	26	9	6	Beräknat utifrån antal produkter som innehåller utfasningsämnen i Göteborgs Hamn AB:s kemikalieregister.
Biologisk mångfald							
304-3	Skyddade områden, areal i hektar	162	162	i.u.	i.u.	i.u.	Omfattar Torsviken, skyddat som Natura 2000-område, samt Rya Skog, skyddat som naturreservat. Torsvikens bevarandestatus utvärderas av Länsstyrelsen och Rya skog följs upp av Göteborgs Stad.
304-3	Restaurerade områden, areal i hektar	104	104	i.u.	i.u.	i.u.	Åtgärder har genomförts för att främja biologiska mångfalden och olika djurarter, t ex salamander, hasselsnok och mindre hackspett. Detta omfattar exempelvis avverkning och röjning av igenväxta områden, tillskapa död ved, två salamanderhotell och återskapade av vattenspegel. Åtgärderna är genomförda i hamnnära områden och ska följas upp under 2020.

SOCIALT

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
Anställning							
102-8	Totalt antal anställda därav män därav kvinnor	135 92 43	126 83 43	129 84 45	122 80 42	130 89 41	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.
102-8	Antal tillsvidareanställda därav män därav kvinnor	131 89 42	121 80 37	121 i.u. i.u.	115 i.u. i.u.	124 i.u. i.u.	Se ovan.
102-8	Antal visstidsanställda därav män därav kvinnor	4 3 1	6 4 2	8 i.u. i.u.	7 i.u. i.u.	6 i.u. i.u.	Se ovan.
102-8	Antal heltidsanställda därav män därav kvinnor	129 88 41	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. Bolaget anställer sommarjobbare men dessa finns inte med i statistiken som berör antal anställda. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.

SOCIALT

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod/kommentar
forts. Anställning							
102-8	Antal deltidsanställda därav män därav kvinnor	5 3 2	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. Bolaget erbjuder endast heltidsanställningar. De som har deltidsanställning har det på grund av eget önskemål eller av nödvändighet. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.
401-1	Totalt antal som börjat därav män därav kvinnor	18 13 5	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.
401-1	Totalt antal som slutat därav män därav kvinnor	7 4 3	16 9 7	9 5 4	15 13 2	12 10 2	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal.
	Personalomsättning, %	5,6	12,3	7,6	7,9	6,3	
401-2	Medarbetarförmåner: Försäkringar Pension Tillgång till vård Föräldraledighet Övrigt						De som har en tillfällig anställning (vikariat) är anställda via ett bemanningsföretag och därmed utgår inga av bolagets förmåner till dem. Vi gör dock ingen skillnad på heltids- och deltidsanställda vad gäller förmåner. Bolaget betalar in tjänstepension enligt kollektivavtalets bestämmelser. Alla anställda erbjuds en valfri gruppförsäkring via Skandia där livförsäkring finns att välja. Därutöver finns en livförsäkring via kollektivavtalet. Företagshälsovård erbjuds vid behov. Bolaget har en kollektivavtalad arbetsskadeförsäkring och inkluderar även arbetsskada som leder till invaliditet och funktionshinder. Föräldraledighet är en lagstadgad rättighet och vi betalar ut föräldralön vid längre föräldraledigheter. Utöver ovan nämnda förmåner finns följande: Sjukförsäkring, omställningsförsäkring, hälsoprofilbedömning, friskvårdsbidrag, sponsing av startavgifter, cykelbidrag, löneutfyllnad vid vård av barn, lönetillägg vid tjänsteresor och milersättning, frukt, cykelservice, leasing av cykel, subventionerad kollektivtrafikkort och parkering, subventionerad lunch, glasögonbidrag och gratis synundersökning samt möjlighet att vara företagsvolontär.
401-2	Medarbetarförmåner, friskvård och hälsa, antal medarbetare som nyttjat förmånen: Hälsoprofilbedömning Friskvårdsbidrag Sponsring startavgifter Cykelbidrag Subventionerat Västtrafikkort	 0 51 8 11 25	 74 73 17 7 37	 0 56 7 0 44	 78 57 10 2 33	 53 41 7 1 47	Via företagshälsovården erbjuds våra anställda att kolla kondition och hälsa. Nästa hälsoprofilbedömning erbjuds 2019. De anställda har möjlighet att använda 1500 kronor per år för friskvårdsrelaterade aktiviteter. Två startavgifter på upp till 1 400 kronor per år subventioneras av arbetsgivaren. Cykelbidrag och subventionerat Västtrafikkort är en del av klimatkompensationen som infördes år 2013.
	Nöjd Medarbetar Index	i.u.	62	61	63	65	Första NMI-mätningen i det nya bolaget genomfördes 2013. Från och med 2016 sker undersökningen i enlighet med Göteborgs Stads gemensamma mätning. Resultatet sedan 2016 är ett viktat värde för chefer och medarbetare. Undersökningen genomförs från och med 2017 vartannat år, därav att resultat för 2018 saknas.
Anställdas hälsa och säkerhet							
403-2	Total sjukfrånvaro, %	4	4,5	3,8	4,3	4,1	Könsfördelningen 2018: män var 4,2 %, kvinnor var 3,5 %. Sjukfrånvaro mäts i timmar och räknas i % av ordinarie arbetstid. Underlaget hämtas från lönesystemet Hogia Lön Plus.

SOCIALT

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod / kommentar
forts. Anställdas hälsa och säkerhet							
403-2	Arbetsskador, antal	10	6	7	7	9	Könsfördelningen 2018: män var 10. Kvinnor var 0. Underlaget hämtas ur TRIA. Arbetsskador pga fysisk eller psykosocial arbetsmiljö. Vi hade totalt 10 arbetsskador, varav 3 var externa konsulter.
403-2	Arbetssjukdomar, antal	0	0	0	0	0	Könsfördelningen 2018: män var 0. Kvinnor var 0. Underlaget hämtas från HR-avdelningen. Sjukdom utredd av läkare och klassad som arbetssjukdom.
403-2	Dödsolyckor, antal	0	0	0	0	0	Könsfördelningen 2018: män var 0, kvinnor var 0. Underlaget hämtas från HR-avdelningen.
403-3	Anställda med hög risk för sjukdomar, antal	20	21	18	19	i.u.	Enligt de senaste årens forskning löper skiftarbetande individer högre risk för stress och stressrelaterade sjukdomar. Vi har 20 medarbetare som går på skiftschema. Mätningarna påbörjades 2015. Underlaget hämtas i Hogia Personal.
Kompetensutveckling för anställda							
404-3	Andel medarbetare med regelbundna utvecklingssamtal, %	100	100	100	100	100	Alla anställda har utvecklingssamtal och individuell kompetensutvecklingsplan.
Mångfald och jämställdhet							
405-1	Mångfaldsindikatorer styrelse, ledning och medarbetare:						
	Kvinnor / män, %	32/68	34/66	35 / 65	34 / 66	33 / 67	Åldersfördelningen 2018: Kvinnor: 5 % var under 30 år, 53 % var 30–50 år och 42 % var över 50 år. Män: 4 % var under 30 år, 57 % var 30–50 år och 39 % var över 50 år. Underlaget hämtas ur Hogia Personal och beräknas på totalt antal anställda.
	Kvinnor / män chefer, %	36/64	46/54	42 / 58	44 / 56	40 / 60	Åldersfördelningen 2018: Kvinnor: 0 % var under 30 år, 33 % var 30–50 år och 67 % var över 50 år. Män: 0 % var under 30 år, 25 % var 30–50 år och 75 % var över 50 år. Underlaget hämtas ur Hogia Personal.
	Kvinnor / män ledningsgrupp, %	50/50	43/57	50 / 50	50 / 50	44 / 56	Underlaget hämtas ur Hogia Personal.
	Kvinnor / män styrelsen, %	29/71	31/69	40 / 60	47 / 53	38 / 62	Underlaget hämtas från intranätet.
Lika lön för kvinnor och män							
405-2	Förhållandet för grundlöner och ersättningar mellan kvinnor och män	*	*	*	*	*	* Grundlöner för våra arbetare är kollektivavtalade och lika oavsett kön. Vi tillämpar individuella löner för övriga personalkategorier. Lönekartläggning enligt diskrimineringslagen visar att vi inte har några osakliga löneskillnader på grund av kön.
Icke-diskriminering							
406-1	Fall av diskriminering samt vidtagna åtgärder, antal	0	0	0	0	0	Vi har inga anmälda fall av diskriminering under åren 2014–2018.

Förändringar jämfört med tidigare lämnad information i avsnittet Nyckeltal

GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar
305-1 305-2 305-3	Utsläpp av växhusgaser	Delats upp: Dessa upplysningar presenteras i uppdelad form jämfört med tidigare år då de presenterades på aggregerad nivå.
G4-EN23	Göteborgs hamn, brännbart i verksamhetsavfall, ton	Utgått: På grund av övergång till GRI Standards redovisas andra avfallsindikatorer. Utfallet för denna upplysning finns dock angiven i kommentaren för GRI-upplysning 306-2.
306-2	Farligt avfall Materialåtervinning Energiåtervinning Deponi	Ny: Adderas till följd av kravställning i GRI Standards.
306-2	Förorenade massor	Ny: Tillagd till följd av kravställning i GRI Standards.
306-2	Övrigt avfall Energiåtervinning Materialåtervinning Sortering Biologisk behandling	Ny: Tillagd till följd av kravställning i GRI Standards.
102-8	Antal heltidsanställda Antal deltidsanställda	Ny: Nedbrutet på kön.
G4-10	Åldersstruktur tillsvidareanställda	Utgått: Utgått då kravet tagits bort vid övergången till GRI Standards.
G4-10	Medelålder	Utgått: Utgått då kravet tagits bort vid övergången till GRI Standards.
401-1	Antal som börjat	Ny: Tillagd till följd av kravställning i GRI Standards.
401-1	Antal som slutat	Ny: Åldersstrukturen är nedbruten per kön.
401-2	Medarbetarförmåner	Ny: Medarbetarförmåner omfattar också information om pension, tillgång till vård, föräldraledighet och övrigt.
405-1	Mångfald och jämställdhet	Ny: Mångfaldsindikatorernas uppdelning på kön är i sin tur också uppdelade på åldersstruktur.

GRI-INDEX / Generella upplysningar

GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar	Sida
Organisationsprofil			
102-1	Organisationens namn	Göteborgs Hamn AB, org.nr. 556008-2553.	
102-2	Huvudsakliga varumärken, produkter och tjänster		5–6, 19–21
102-3	Huvudkontorets lokalisering	Amerikaskjulet, Emigrantvägen 2b, Göteborg. www.goteborgshamn.se	
102-4	Länder där organisationen har verksamhet	Sverige	
102-5	Ägarstruktur och organisationsform	Göteborgs Hamn AB är ett helägt dotterbolag till Göteborgs Stadshus AB, org.nr. 556537-0888.	6
102-6	Marknader som organisationen är verksam på	Bolaget är baserat i Göteborg, men aktiv på den nationella och internationella marknaden för att utveckla Skandinaviens största godsnav.	6
102-7	Organisationens storlek		18, 44–45, 49
102-8	Information om anställda och andra som arbetar för organisationen	Upplysningen följer Göteborgs Stads beräkningsmetod och skiljer sig avseende beräkningsmetod för ordinarie arbetstid mot Årsredovisningslagen. Göteborgs Hamn AB är en projekttung organisation med ett stort antal inhyrda konsulter som jobbar tidsbegränsat med uppdrag. Vi hyr in projektledare inom främst samhällsbyggnad och processindustri men också inom fastighet samt IT. Därutöver använder bolaget bemanningsföretag för att ersätta de vakanser som uppstår vid ordinarie personals längre ledigheter. Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningenuppdelat per region.	49–50, 52
102-9	Leverantörskedja	Hamnbolagets viktigaste leverantörer finns inom anläggnings- och processindustrin (tekniska konsulter och företag inom betong, bygg, rör, svets och dyk), då större delen av bolagets inköpskostnader rör byggnation och underhåll av vår infrastruktur.	8–9
102-10	Väsentliga förändringar gällande organisation och leverantörskedja	Inga betydande organisationsförändringar.	
102-11	Försiktighetsprincipen	Göteborgs Hamn AB arbetar förebyggande och riskminimerande med hållbarhetsfrågor. Bolagets beslut ska så långt det är möjligt vara underbyggda av vedertagen fakta.	40
102-12	Externa initiativ om hållbarhet som organisationen stödjer/omfattas av	IAPH – World Ports Climate Declaration, Upprop kring ett fossiloberoende Västra Götaland 2030, CSR Västsveriges initiativ inom Reko arbetsplats, Miljöansvar och Socialt ansvar.	10, 36
102-13	Medlemskap i organisationer	Aleforsstiftelsen, Bohuskustens vattenvårdsförbund, Cruise Baltic, Cruise Europe, CSR Västsverige, European Seaports Organisation, GAME, Göta älvs vattenvårdsförbund, Hafen Hamburg Marketing e.V., International Association of Ports and Harbors, International Harbour Masters' Association, Logistik & Transport, Miljöbron, Nätverket för Transporter och Miljö, The World Association for Waterborne Transport Infrastructure, Society of Marine Gas fuel Sjöfartsforum, Sweden China Trade Council, Sweden-India Business Council, Swedish Chamber of Commerce in Hong Kong, Svenskt Näringsliv, Sveriges Hamnar, Tysk-Svenska Handelskammaren, Västsvenska Handelskammaren, Västsvenska Miljörättsföreningen, Clean Shipping Index, Environmental Ship Index.	
Strategi och analys			
102-14	Uttalande från ledande befattningshavare		3–4

GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar	Sida
Etik och integritet			
102-16	Värderingar, principer och etiska riktlinjer	Göteborgs Hamn AB har en uppförandekod sedan 2012. För övriga relevanta policydokument se avsnittet Hållbarhetsstyrning.	6, 38, 41
Styrning			
102-18	Styrningsstruktur		6, 37–39
Intressentdialog			
102-40	Lista över intressentgrupper		12
102-41	Kollektivavtal	Samtliga anställda förutom VD omfattas av kollektivavtal.	
102-42	Identifiering och urval av intressenter		12, 42
102-43	Metoder för intressentdialog		12, 42
102-44	Viktiga frågor som lyfts		12, 14, 42
Redovisningspraxis			
102-45	Enheter som ingår i den finansiella redovisningen	Se Göteborgs Hamn AB:s Årsredovisning 2018, www.goteborgshamn.se/publikationer	18
102-46	Definition av redovisningens innehåll och frågornas avgränsning		12, 42
102-47	Lista över väsentliga frågor		14, 42
102-48	Förändringar av information	Övergången från GRI G4 till GRI Standards har inneburit en del mindre förändringar. Se en fullständig lista över dessa på sid 52.	52
102-49	Förändringar i redovisningen	Se kolumnen för mät- och beräkningsmetod i nyckeltalssammanställningen.	44–51, 52
102-50	Redovisningsperiod	Kalenderåret 2018.	42
102-51	Datum för publicering av senaste redovisningen	20 februari 2018.	
102-52	Redovisningscykel	1 gång per år.	42
102-53	Kontaktperson för redovisningen	info@portgot.se	
102-54	Redovisning i enlighet med GRI Standarder	Denna rapport har upprättats i enlighet med GRI Standards: Core-nivå. Tidigare hållbarhetsredovisningar upprättades i enlighet med GRI G4.	
102-55	GRI-index		53–56
102-56	Extern granskning	Årets hållbarhetsredovisning har inte granskats av tredje part. Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten återfinns på sid 57.	

GRI-INDEX / Frågespecifika upplysningar

Väsentliga hållbarhetsfrågor	GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar/avsteg	Sida
Ekonomiska standarder				
Ekonomiskt resultat	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		18, 37–39
	201-1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde		44
	201-4	Ekonomiskt stöd från den offentliga sektorn		44
Indirekt ekonomisk påverkan	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		18, 37–39, 42
	203-1	Investeringar i infrastruktur och tjänster		18, 22, 44–45
	203-2	Betydande indirekt ekonomisk påverkan		6, 44
Anti-korruption	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		37–39, 40–42
	205-2	Kommunikation och utbildning i policys och rutiner avseende anti-korruption	Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region.	46
	205-3	Bekräftade fall av korruption		46
Miljömässiga standarder				
Energi	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 25, 37–39, 42
	302-1	Energianvändning inom organisationen	Avsteg: Energianvändningen redovisas inte uppdelat på förnybar och icke-förnybar energi, vilket beror på utformningen av tillgängligt underlag. Bolaget avser att justera detta till kommande hållbarhetsredovisningar.	46
	302-3	Energiintensitet		46
Biologisk mångfald	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		30, 42, 49
	304-3	Skyddade eller restaurerade miljöer	Avsteg: Innehåller inte uppgifter om samarbeten, årlig utvärdering av habitatstatus och metoder för att utvärdera habitatstatus. Det beror på att hamnbolagets åtgärder inte kräver den typen av uppföljning samt att andra aktörer har ett ansvar.	30, 49
Utsläpp till luft	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 25, 37–39, 42
	305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)		29, 47, 52
	305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)		29, 47, 52
	305-3	Övriga indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3)	Avsteg: Eftersom IVL:s beräkningsmodell är uppdaterad 2018 med förbättrad metodik så räknas tidigare år om för jämförbarhet. Utsläpp från basår 2010 är dock ännu inte omräknat och kan därför inte redovisas. Omräknade basåret kommer att finnas med i kommande hållbarhetsredovisningar.	29, 47, 52

Väsentliga hållbarhetsfrågor	GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar/avsteg	Sida
forts. Miljömässiga standarder				
Utsläpp till luft	305-5	Reduktion av växthusgaser		29, 47
	305-7	NO_X, SO_X och andra väsentliga luftföroreningar		27, 29, 47–48
Avfall	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 25, 28, 37–39, 42
	306-2	Avfall per typ och hanteringsmetod	Avsteg: Behandlingsmetod kan inte anges för alla avfallsmängder inom farligt avfall eftersom en leverantör ej anger den informationen i tillgängligt underlag.	48, 52
	306-3	Betydande spill		48–49
Sociala standarder				
Anställning	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 37–39, 41–42
	401-1	Nyanställda	Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region. Avsteg: Åldersstruktur kan inte redovisas för antal medarbetare som har börjat och slutat. Det beror på att underlaget inte finns tillgängligt i Hogia Personal.	49–50, 52
	401-2	Medarbetarförmåner		50
Hälsa och säkerhet i arbetet	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 32, 37–39, 41–42
	403-2	Arbetsrelaterade sjukdomar, sjukfrånvaro och dödsolyckor	Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region.	32, 51
	403-3	Anställda med hög frekvens eller hög frekvens eller hög risk för sjukdomar som är relaterade till deras yrke		51
Utbildning och kompetensutveckling	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 33, 37–39, 41–42
	404-3	Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av prestation och karriärutveckling		51
Mångfald och likabehandling	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 35, 37–39, 41–42
	405-1	Mångfald och lika möjligheter	Vi redovisar inte andra mångfaldsupplysningar på grund av diskrimineringslagstiftning och GDPR. Avsteg: Åldersstruktur för ledningsgruppen och styrelse kan inte tas fram i Hogia Personal då åldersstruktur inte kan brytas ner på dessa grupper.	51–52
	405-2	Förhållandet för grundlöner och ersättningar mellan kvinnor och män		51
Icke-diskriminering	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 35, 37–39, 41–42
	406-1	Antal fall av diskriminering och vidtagna åtgärder		51

Styrelsen om hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen (ÅRL)

Denna hållbarhetsredovisning utgör koncernens och bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport och är en del av förvaltningsberättelsen för Göteborgs Hamn AB med organisationsnummer 556008-2553. Hållbarhetsrapporten innehåller Göteborgs Hamn AB:s information om de viktigaste inslagen för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av verksamheten, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

Styrelsen i sin helhet bekräftar, utifrån sin bästa kunskap och övertygelse, följande:

- Hållbarhetsrapporten har upprättats enligt årsredovisningslagen.
- Hållbarhetsrapporten innehåller inga väsentliga felaktiga uppgifter, inga väsentliga uppgifter har utelämnats och alla uppgifter är förenliga med innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Göteborg den 11 februari 2019

Ulrika Messing
Styrelsens ordförande

Jan Hallberg
Vice ordförande

Bertil Hallén

Erling Bager

Johnny Bröndt

Ronnie Ljungh
Vice ordförande

Cecilia Magnusson

Jan Annerbäck

Eva Olofsson

Magnus Kårestedt
Verkställande direktör

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Göteborgs Hamn AB, org.nr 556008-2553

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 19 februari 2019
Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

Certifierade inom kvalitet (ISO 9001),
miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (OHSAS 18001).

GÖTEBORGS HAMN

The Port of Scandinavia

Göteborgs Hamn, 403 38 Göteborg. Telefon 031-368 75 00. www.goteborgshamn.se

Valentin Experience • Februari 2019

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Göteborgs Hamn AB, org.nr 556008-2553

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Göteborgs Hamn AB för räkenskapsåret 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Göteborgs Hamn ABs finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Hamn AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Årsrapport 2018 men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

Building a better working world

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Göteborgs Hamn AB för räkenskapsåret 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Hamn AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg 19 / 2 2019

Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Granskningsrapport för år 2018

Till årsstämman i Göteborgs Hamn AB
Till Göteborgs kommunfullmäktige för kännedom

Org.nr: 556008-2553

Vi, lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige i Göteborgs kommun, har granskat Göteborgs Hamns AB:s verksamhet under år 2018.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, god revisionssed i kommunal verksamhet och med beaktande av de beslut kommunfullmäktige och årsstämman har fattat. En sammanfattning av utförd granskning har överlämnats till bolagets styrelse och verkställande direktör i en granskningsredogörelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg den 11 februari 2019

Sven Jellbo
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige i
Göteborgs kommun

Vivi-Ann Nilsson
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige i
Göteborgs kommun

PORT OF GOTHENBURG
The Port of Scandinavia

Till Styrelsen för Göteborgs Hamn AB

Till nämnder och bolag

Kommunstyrelsen fastställde vid sitt sammanträde den 14 november 2018 § 873 uppräkningen av arvoden för förtroendevalda 2019.
Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 december 2018, § 14 fattades beslut om Revideringar i Reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda i Göteborgs Stad (ERF-G) och § 15 Redovisning av uppdrag att införa ett nytt gruppledararvode och att kommunalråd och biträdande kommunalråd ska få arvode i stället för lön.

Beslutade förändringar/uppräkningar gäller fr o m 2019-01-01, årsarvodena för bolagen gäller fr o m 2019 års ordinarie bolagsstämma.

Då den genomsnittliga löneökningen under 2018 är beräknad till 2,57 procent har motsvarande höjning skett av samtliga arvoden för 2019. Grundarvodet har höjts till **65 415 kronor,** Arvodet för förrättning upp till fyra timmar har höjts till **830 kronor** och för de förrättningar som överstiger fyra timmar har arvodet höjts till **1 335 kronor**. För förrättningar som är kortare än 30 minuter utgår arvode med **215 kronor**. Vidare har högsta ersättningen för förlorad arbetsinkomst fastställts till **380 kronor** per timma.

Nedan lämnas uppgifter om den fr o m 2019 nya fasta arvoderingen av respektive **nämnd** och **bolag**.

Praktiska anvisningar och arvodesbestämmelser för 2019 – för förtroendevalda i Göteborgs Stad – se bifogad pdf

Utöver den årliga uppräkningen av arvodena har även följande justeringar gjorts:

- Stadsdelsnämndernas arvoden sänks fr o m den 1 januari 2019.
- Individutskottet i grundskolenämnden placeras i arvodesgrupp 9.
- Från och med den 1 januari 2019 ska förrättningsrapporter med begäran om arvode och/eller förlorad arbetsinkomst lämnas in senast tolv månader efter aktuell förrättning.
- Anpassning har gjorts efter nya kommunallagen.
- Tydligare skrivningar gällande försäkringar i såväl reglementet som kommentaren.
- Det införs ett arvode för gruppledare i kommunfullmäktige för ett parti utan kommunalråd eller biträdande kommunalråd representerat i kommunstyrelsen motsvarande 40 %.

SE-403 38 Gothenburg, Sweden • **Visiting address** Amerikaskjulet, Emigrantvägen 2 B
Phone +46 31 368 75 00 • **Fax** +46 31 368 75 01 • **E-mail** firstname.surname@portgot.se • www.portofgothenburg.com
Banking account 763-8273 • **Reg no** 556008-2553 • **VAT no** SE556008255301

PORT OF GOTHENBURG
The Port of Scandinavia

Årsarvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen
fr o m 2019 års ordinarie bolagsstämma
(fastställt i procent av grundarvodet 65 415 kr/mån multiplicerat med 12) enligt nedan:

Grupp A	**2019**	
Ordförande	0	Göteborgs Stadshus AB
Vice ordförande	0	
Ledamot	0	
Suppleant	0	
Lekmannarevisor	7 850 (1%)	

Grupp B	**2019**	
Ordförande	62 795 (8%)	Göteborg Energi AB
Vice ordförande	47 099 (6%)	Förvaltnings AB Framtiden
Ledamot	23 549 (3%)	Higab AB
Suppleant	11 775 (1,5%)	Business Region Göteborg AB (BRG)
Lekmannarevisor	7 850 (1%)	Göteborg & Co Kommunintressent
		Göteborgs Hamn AB
		Göteborgs Spårvägar AB

Grupp C	**2019**	
Ordförande	47 099 (6%)	Göteborgs Stads Bostads AB
Vice ordförande	31 399 (4%)	AB Bostads AB Poseidon
Ledamot	15 700 (2%)	Familjebostäder i Göteborg AB
Suppleant	7 850 (1%)	Göteborgs Egnahems AB
Lekmannarevisor	7 850 (1%)	Lekmannarevisorer i Gårdstensbostäder AB
		Älvstranden Utveckling AB
		Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
		Göteborgs Stads Parkerings AB
		Liseberg AB
		Göteborgs Stadsteater AB
		Göteborg & Co Träffpunkt AB
		Got Event AB
		Göteborgs Stads Leasing AB
		Försäkrings AB Göta Lejon
		Boplats Göteborg AB

Grupp D	**2019**	
Ordförande	23 549 (3%)	Lekmannarevisorer i Störningsjouren
Vice ordförande	15 700 (2%)	i Göteborg AB
Ledamot	7 850 (1%)	Lekmannarevisorer i Framtiden
Suppleant	3 925 (0,5%)	Byggutveckling AB
Lekmannarevisor	3 925 (0,5%)	

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2018-12-20

Revideringar i Reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda i

Göteborgs Stad (ERF-G)

§ 14, 1461/18

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

Reglemente rörande ersättningar till kommunala förtroendevalda (ERF-G) revideras i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med tillägget att grundskolenämndens individutskott placeras i arvodesgrupp 9 och börjar gälla från och med den 1 januari 2019.

Handling

2018 nr 203.

Protokollsanteckning

Axel Josefson (M), Daniel Bernmar (V), Karin Pleijel (MP), Hampus Magnusson (M), Jörgen Fogelklou (SD) och Nina Miskovsky (M) deltar inte i handläggningen av ärendet på grund av jäv.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokollsutdrag skickas till

Stadens nämnder och bolag
Styrande dokument

Dag för justering
2018-12-20

Vid protokollet

Sekreterare
Lina Isaksson

Ordförande
Anneli Rhedin

Justerande
Teysir Subhi

Justerande
Sabina Music

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2018-11-14

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2019

§ 873, 1396/18

Beslut

Enligt arvodesberedningens förslag:

1. Förrättningsarvodet för sammanträde eller förrättning 2019 som varar upp till fyra timmar höjs till 830 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvodet till 1 335 kronor. För förrättning upp till 30 minuter höjs arvodet till 215 kronor. Beloppet 1 335 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Punkt 2–5 i arvodesberedningens beslut antecknas.

Tidigare behandling

Bordlagt den 7 november 2018, § 840.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 5 oktober 2018.
Protokollsutdrag från arvodesberedningen den 16 oktober 2018, § 38.
Yrkande från V och MP den 14 november 2018.

Yrkanden

Karin Pleijel (MP) yrkar bifall till yrkande från V och MP den 14 november 2018.

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Propositionsordning

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) ställer propositioner på yrkandena och finner att det egna yrkandet bifallits.

Protokollsutdrag skickas till

Stadens nämnder och bolag

Dag för justering
2018-12-10

Vid protokollet

Sekreterare
Mathias Sköld

Ordförande
Ann-Sofie Hermansson

Justerande
Jonas Ransgård

Bilaga F

Göteborgs Hamn AB

Ledamöter

1. Cecilia Magnusson (M)
2. Lars Johansson (S)
3. Jan Annerback (V)
4. Jan Olof Ekelund (D)
5. Eva Flyborg (L)
6. Ronnie Ljungh (MP)
7. Eva Olofsson (S)
8. David Josefson (M)
9. Henrik von Sydow (D)

Suppleanter

1. Gunne Steen (C)
2. Colin Carlfors (S)
3. Karin Bernmar (V)
4. Kristofer Andrén (D)
5. Marianne Bergman (KD)
6. Alexandra Angelbratt (FI)

Lekmannarevisorer

1. Sven Jellbo (L)
2. Berndt Karlsson (D)

Lekmannarevisorssuppleanter

1. Alf Landervik (L)
2. Tom Heyman (D)

Bolag under Göteborgs Hamn AB

Scandinavian Distripoint AB

Ledamöter

1. Cecilia Magnusson (M)
2. Lars Johansson (S)
3. Jan Annerback (V)
4. Jan Olof Ekelund (D)
5. Eva Flyborg (L)
6. Ronnie Ljungh (MP)
7. Eva Olofsson (S)
8. David Josefson (M)
9. Henrik von Sydow (D)

Suppleanter

1. Gunne Steen (C)
2. Colin Carlfors (S)
3. Karin Bernmar (V)
4. Kristofer Andrén (D)
5. Marianne Bergman (KD)
6. Alexandra Angelbratt (FI)

Lekmannarevisorer

1. Sven Jellbo (L)
2. Berndt Karlsson (D)

Lekmannarevisorssuppleanter

1. Alf Landervik (L)
2. Tom Heyman (D)

Arendal Holding AB (vilande)

Ledamot

Anna Olsson (-)

Suppleant

Malin Collin (-)

Göteborgs Stuveri AB (vilande)

Ledamot

Anna Olsson (-)

Suppleant

Malin Collin (-)

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2019-02-21

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val

§ 6,

Beslut

Enligt valberedningens förslag:

1. Fullmäktige godkänner de i handling 2019 nr 20 redovisade avsägelserna.
2. De av valberedningen i kommunfullmäktiges handling 2019 nr 20 framlagda förslagen till val bifalles.
3. Förslag till inträdesordning gällande ersättare för S i kommunstyrelsen, punkt 24, i valberedningens förslag bifalles.
4. Förslag till inträdesordning gällande ersättare för S i stadens nämnder, punkt 25, i valberedningens förslag bifalles.
5. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter i de kommunala bolagen för tiden från årsstämma 2019 intill slutet av årsstämma 2020 utse de personer som anges i Bilaga A-H i valberedningens förslag.
6. De utsedda suppleanterna ska med nedan angivna undantag anses valda att inträda i den ordning som det upptagits i valberedningens förslag.
   Vid förfall för ordinarie ledamot skall, om inte i lag eller författning annat anges i dennes ställe;
   i första hand
   inträder suppleant vald för samma politiska parti som den ordinarie ledamoten,
   i andra hand
   inträder beträffande ledamot för S suppleant för MP, V och FI i nu nämnd ordning
   inträder beträffande ledamot för M suppleant för L, C, KD, D, S, MP, V och FI och i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för L suppleant för M, C, KD, D, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för KD suppleant för C, L och M i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för C, suppleant för KD, L, M, D, MP och S i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för V suppleant för MP, FI, S, L, C, M, KD i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för MP suppleant för V, FI, S, L, C, KD, M och D i nu nämnd ordning,
   inträder beträffande ledamot för FI suppleant V, MP, S, L, C, KD och M
   i nu nämnd ordning.
7. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter för tiden från årsstämma 2019 intill slutet av årsstämma 2020 utse de personer som anges i Bilaga I till valberedningens förslag.

8. Mandatperioden för ledamöter, ersättare, revisorer och revisorsersättare i respektive Samordningsförbundet Göteborg Centrum, Samordningsförbundet Göteborg Hisingen, Samordningsförbundet Göteborg Nordost och Samordningsförbundet Väster förlängs t o m 2019-09-30.
9. Kommunfullmäktige antecknar informationen under punkt 32 i valberedningens handling.

Handling

2019 nr 20.

Yrkanden

Björn Tidland (SD) yrkar bifall till SD:s förslag till val av ledamöter i Göteborgs Stadshus AB.

Jonas Attenius (S) yrkar bifall till valberedningens förslag till val av ledamöter i Göteborgs Stadshus AB.

Beslutsgång

Eftersom två förslag till val har framställts beträffande ledamöter i Göteborgs Stadshus AB så ska omröstningen vara sluten. Förste vice ordförande Pär Gustafsson (L), andre vice ordförande Håkan Eriksson (V) och tredje vice ordförande Åse-Lill Törnqvist (MP) utses att biträda ordföranden vid omröstningen.

Ordföranden informerar att valsedeln ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

Omröstning beträffande ledamöter i Göteborgs Stadshus AB

De röstande avger efter upprop sina valsedlar i en valurna. En rösträknare prickar av de röstande vid valurnan. Uppropslista bilaga A.

Angivna röster är 81. 80 valsedlar är giltiga. En valsedel är ogiltig. En valsedel är blank.

Valsedlarna delas upp i fyra grupper och räknas. Med 72 röster mot 7 har kommunfullmäktige beslutat bifalla valberedningens förslag beträffande val av ledamöter till Göteborgs Stadshus AB.

Kommunfullmäktige beslutar härefter att bifalla övriga val i valberedningens förslag till val som framgår av valberedningens handling 2019 nr 20.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokollsutdrag skickas till

Valberedningen

Dag för justering
2019-02-21

Vid protokollet

Sekreterare
Lina Isaksson

Ordförande
Anneli Rhedin

Justerande
Bosse Parbring

Justerande
Jörgen Knudtzon

Göteborgs Stad

§ 6

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val m m

HANDLING
2019 nr 20

BESLUT
Kommunfullmäktige beslutar med bifall till valberedningens förslag:

Stadsrevisionen har upphandlat revisionsbolag för de kommunala bolagen.

Valberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

32. Till revisor / revisionsbolag för granskning av räkenskapsåren 2019–2022 föreslå de revisionsbolag som anges för varje bolag:

Revisionsbolag Ernst & Young
Göteborgs Stadshus AB, Göteborg Energi AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi GothNet , Ale Fjärrvärme AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Sörred Energi AB, Göteborg Energi Din El AB, Göteborg Energi Backa AB, Göteborgs Hamn AB, Scandinavian Distripoint AB, Göteborgs Kollektivtrafik AB, GS Buss AB, GS Trafikantservice, Göteborgs Spårvägar AB, Gryaab AB, Göteborgsregionens Fritidshamnar AB, Renova AB, Renova Miljö AB, Kungälvs Transport AB, Fastighets AB Rödingen, Business Region Göteborg AB, Göteborg & Co AB, Got Event AB, Göteborgs Stadsteater AB, Liseberg AB, Hotell Liseberg Heden AB, Liseberg Gäst AB, AB Liseberg Skår 40:17, Försäkrings AB Göta Lejon, Göteborgs Upphandlings AB, Göteborgs Stads Leasing AB.

Revisionsbolag PriceWatershouseCoopers
Boplats Göteborgs AB, Förvaltnings AB Framtiden, Framtiden Byggutveckling AB, Bostads AB Poseidon, Familjebostäder AB, Gårdstensbostäder AB, Göteborgs Stads Bostads AB, Fastighetsbolaget Bredfjäll AB, Göteborgs Egnahems AB, Bygga Hem i Göteborg AB, Störningsjouren AB, Higab AB, Fastighets AB Rantorget, Förvaltnings AB GöteborgsLokaler, Göteborgs Stads Parkerings AB, Älvstranden Utveckling AB Norra Älvstranden Utveckling AB, Södra Älvstranden Utveckling AB inklusive dotterbolag.

Utdrag ur protokoll för vid sammanträde med
Göteborgs kommunfullmäktige ovanstående dag. Paragraf 6 omedelbar justering 20190221.
Rätt utdraget betygar
I tjänsten:

Anna-Cari Lundahl
Anna-Cari Lundahl

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2018-09-13

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

§ 15, 0998/18

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB, i enlighet med Stadshus AB:s förslag fastställs med följande tillägg under ”Det kommunala ändamålet” i slutet av tredje stycket ”*Hamnen ska verka för att utveckla system för att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen.*”.

Handling

2018 nr 157.

Protokollsutdrag skickas till

Göteborgs Hamn AB
Göteborgs Stadshus AB
Styrande dokument

Dag för justering
2018-09-26

Vid protokollet

Sekreterare
Lina Isaksson

Ordförande
Åse-Lill Törnqvist

Justerande
Eva-Lena Fransson

Justerande
Christina Hjort Bröndt

Göteborgs Stad

Handling 2018 nr 157

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker yrkande från MP, S och V den 22 augusti 2018 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB, i enlighet med Stadshus AB:s förslag fastställs med följande tillägg under ”Det kommunala ändamålet” i slutet av tredje stycket ”*Hamnen ska verka för att utveckla system för att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen.*”.

Göteborg den 22 augusti 2018
Göteborgs kommunstyrelse

Ann-Sofie Hermansson

Lina Isaksson

Yrkande MP, S, V
Kommunstyrelsen

Yrkande om ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Vi delar uppfattningen från Stadshus AB gällande hur direktiven ska utformas i relation till hållbarhetsmålen. Hamnen bör inte hållas tillbaka till dess en total översyn av stadens ägardirektiv görs för detta.

Hamnen har en särskild möjlighet att arbeta med hållbara transporter, vilket kommer både gynna göteborgarnas luftkvalité, minska klimatpåverkan och öka konkurrenskraften. 2017 gav fullmäktige därför hamnen följande uppdrag; ”*Stadens aktörer ska inom Godsnätverket verka för att utveckla system för att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen.*” Det är rimligt att detta återspeglas i ägardirektivet. Vi föreslår därför att ägardirektivet kompletteras med följande formulering i ”Det kommunala ändamålet” i slutet av tredje stycket;

”*Hamnen ska verka för att utveckla system för att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen.*”

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslås besluta

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB, i enlighet med Stadshus AB:s förslag med ovan tillägg, fastställs.

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2018-06-05
Diarienummer 0998/18

Handläggare
Bo Carlryd
Telefon: 031- 368 03 29
E-post: bo.carlryd@stadshuset.goteborg.se

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs.

Sammanfattning

Göteborgs Stadshus AB:s (Stadshus) förslag till justering av ägardirektivet för Göteborgs Hamn AB baseras på ett behov av förtydliganden, främst med avseende på uppdrag kopplade till energiverksamhet, kryssningsverksamhet och logistikverksamhet.

Jämfört med gällande ägardirektiv innehåller förslaget dels nya skrivningar om ovanstående verksamhetsdelar dels justeringar utifrån en anpassning till Stadshus nuvarande mall för ägardirektiv. Samtliga förslag till ändringar framgår av bilaga 1.

Stadsledningskontoret instämmer i Stadshus förslag till ägardirektiv med ett undantag, vilket gäller skrivningarna om de globala hållbarhetsmålen där stadsledningskontoret bedömer att en samlad översyn behöver göras innan föreslagen förändring införs i ett enskilt ägardirektiv. Stadsledningskontorets föreslår därför att skrivningen som kopplar till de globala målen stryks. Stadsledningskontorets förslag till nytt ägardirektiv enligt bilaga 2.

Parallellt med föreliggande ärende lyfts en hemställan till kommunfullmäktige från Göteborgs Hamn AB där bolaget ber om ett principiellt ställningstagande gällande åtaganden inom logistikverksamheten. Stadshus förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB bör hanteras av kommunfullmäktige i ett separat ärende parallellt med Göteborgs Hamn AB:s hemställan.

Ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsgrenarna som tillkommer i ägardirektivet; energiverksamhet, kryssningsverksamhet samt logistikverksamhet, bidrar till bolagets långsiktiga lönsamhet. Fullt utbyggd beräknas logistikverksamheten generera ett positivt kassaflöde från 2028. På kort sikt ökar dock bolagets finansieringsbehov till följd av investeringarna under utvecklingsfasen av logistikverksamheten.

Barn-, jämställdhets-, mångfalds-, miljö- och omvärldsperspektivet

Stadsledningskontoret gör ingen annan bedömning än Stadshus, att ärendet i sig inte innehåller specifika förändringar som kopplar till perspektiven, men att eventuella följdbeslut ska beakta perspektiven.

Bilagor

1. Styrelsehandling Göteborgs Stadshus AB, 2018-05-07, § 12, Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB
2. Stadsledningskontorets förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Ärendet

Styrelsen i Göteborgs Stadshus AB har vid styrelsemötet 2018-05-07 § 12 beslutat att inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB. Stadsledningskontorets förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB i enlighet med bilaga 2, fastställs.

Beskrivning av ärendet

Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag åligger det Göteborgs Stadshus AB att vid behov utarbeta förslag till ägardirektiv moderbolag inom Stadshuskoncernen inför kommunfullmäktiges ställningstagande.

Göteborgs Stadshus AB:s förlag till justering av ägardirektivet för Göteborgs Hamn AB baseras på ett behov av förtydliganden, främst med avseende på uppdrag kopplade till energiverksamhet, kryssningsverksamhet och logistikverksamhet.

Jämfört med gällande ägardirektiv innehåller förslaget dels nya skrivningar om ovanstående verksamhetsdelar dels justeringar utifrån Stadshus nuvarande mall för ägardirektiv. Samtliga förslag till ändringar framgår av bilaga 1.

I Energihamnen har bolaget ett samordningsansvar för verksamheten.

Göteborgs Hamn AB ska tillhandahålla kajplatser för kryssningsfartyg och därigenom bidra till turismens och besöksnäringens utveckling i staden. Göteborgs Hamn AB ska även verka för färjeverksamhet i Göteborg.

Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet.

Parallellt med föreliggande ärende lyfts en hemställan till kommunfullmäktige från Göteborgs Hamn AB där bolaget ber om ett principiellt ställningstagande gällande åtaganden inom logistikverksamheten. Göteborgs Stadshus AB:s förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB bör hanteras av kommunfullmäktige i ett separat ärende parallellt med Göteborgs Hamn AB:s hemställan.

Stadsledningskontorets bedömning

Gällande ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB är från 2011 och beslutades av kommunfullmäktige utifrån en helt ny struktur för hamnverksamheten. Ägardirektivet behöver nu uppdateras utifrån aktuell verksamhet inom bolaget.

Energihamnsverksamheten uppgick under 2017 till 23,5 miljoner ton och antalet kryssningsanlöp blev 40 stycken. Dessa verksamheter behöver förtydligas i ägardirektivet för Göteborgs Hamn AB.

Förslaget om ansvar för att bygga, äga, hyra ut logistikfastigheter förs in i ägardirektivet under förutsättning att kommunfullmäktige tillstyrker Göteborg Hamn AB:s hemställan om att utveckla logistikverksamheten.

Stadshus kommenterar också att en anpassning av ägardirektivet har gjorts i relation till Stadshus nuvarande mall för ägardirektiv. Stadsledningskontoret planerar att tillsammans med Stadshus vidareutveckla ägardirektivsstrukturen också i relation till hur nämndernas reglementen är uppbyggda.

En förändring som Stadshus föreslår är att ändra skrivningarna i ägardirektivet om hållbarhet. Skrivningen i nu gällande ägadirektiv är att:

”Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå de lokala miljömålen och minimera negativ miljöpåverkan.”

Stadshus föreslår istället följande skrivning under rubriken det kommunala ändamålet:

”Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling, stadens lokala miljömål samt stadens mål avseende social hållbarhet och ökad jämlikhet.”

samt följande generella skrivning under rubriken kommunfullmäktiges mål, vilken är en anpassning till Stadshus nuvarande mall;

”Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads bolag och anger prioriterade mål som ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av bolaget. Koncernen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta de tre perspektiven miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet sätta sin prägel på verksamheten.”

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Hamn AB givetvis med fördel kan förhålla sig till de globala målen (Agenda 2030) i affärsplan etc, men att stadsledningskontorets bedömning är att det inte bör skrivas in i ett enskilt ägardirektiv i nuläget. Det bör avvakta tills det finns ett ställningstagande till hur de globala målen ska betraktas ur ett styrningsperspektiv. Om agenda 2030 målen ska införlivas i ägardirektiv ska det inte bara vara i ett enskilt, utan det bör i så fall göras samlat och också i samklang med nämndernas reglementen.

Stadsledningskontorets förslag är därmed att skrivningen i förslag till ägardirektiv som kopplar till de globala målen stryks och att den nya skrivningen under det kommunala ändamålet istället blir;

” Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå stadens lokala miljömål samt stadens mål avseende social hållbarhet och ökad jämlikhet.”

I det fortsatta arbetet med ny struktur för ägardirektiv som är mera synkroniserad med nämndernas reglementen kan skrivningarna om hållbarhet ses över generellt.

I sammanhanget kan nämnas att stadsledningskontoret på uppdrag av kommunstyrelsen gjort en kartläggning av hur budgetmål samt övergripande program och planer kopplar till de globala målen (agenda 2030). Resultatet visar att det finns en stark koppling mellan stadens nuvarande styrning och relevanta mål i agendan.

I övrigt tillstyrker stadsledningskontoret Göteborgs Stadshus AB:s förslag till nytt ägardirektiv.

Bo Carlryd — Planeringsledare

Jessica Granath — Avdelningschef

Göteborgs Stad

2018-05-22

Utdrag ur protokoll fört vid styrelsesammanträde Göteborgs Stadshus AB den 7 maj 2018:

§12 Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB (bilaga K)

Andreja Sarcevic föredrog förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB i enlighet med till kallelsen bifogad handling. Styrelsen förde en diskussion och Andreja Sarcevic svarade på frågor med anledning av styrelsens diskussion.

Styrelsen beslutade enligt förslaget:

1. Att tillstyrka ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB; samt
2. Att överlämna ärendet till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Göteborgs Stadshus AB dag som ovan

Johan Hörnberg

Bilaga K
Styrelsen 2018-05-07

Diarienummer: 0030/18

Handläggare: Andreja Sarcevic
Tel: 031-368 54 61
E-post: andreja.sarcevic@gshab.goteborg.se

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Beslut i styrelsen för Göteborgs Stadshus AB

1. Förslag till ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB, i enlighet med bilaga 1, tillstyrks.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Ärendet

Göteborgs kommunfullmäktige beslutade år 2009 om en helt ny struktur för hamnverksamheten (GKH 2009:168). Mot bakgrund av ändrat uppdrag för Göteborgs Hamn AB [nedan Hamnen] beslutade kommunfullmäktige om ett nytt ägardirektiv för bolaget (GKH 2011:72).

Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag åligger det Göteborgs Stadshus AB [nedan Stadshus] att, vid behov, utarbeta förslag till ägardirektiv för moderbolag inför kommunfullmäktiges ställningstagande.

Styrelsen i Hamnen har vid tidigare ägardialoger framfört önskemål till Stadshus om justering av ägardirektivet utifrån att bolaget ser behov av förtydliganden, främst med avseende på uppdrag kopplade till energiverksamhet, kryssningsverksamhet och logistikverksamhet. Mot bakgrund av detta beslutade Stadshus, i samband med beslut om Handlingsplan 2017 Göteborgs Hamn AB (beslutat den 19 februari 2018), att ta fram förslag på nytt ägardirektiv för Hamnen i samverkan med bolaget, se bilaga 1.

Jämfört med gällande ägardirektiv innehåller förslaget dels nya skrivningar om ovanstående verksamhetsdelar dels justeringar utifrån en anpassning till nuvarande mall för ägardirektiv som Stadshus har tagit fram. Samtliga förslag till ändringar framgår av bilaga 2.

Det som är viktigt att uppmärksamma är att förslaget till nytt ägardirektiv innehåller en skrivning om logistikverksamheten: *”Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet.”* Parallellt med föreliggande ärende lyfts en hemställan till kommunfullmäktige från Göteborgs Hamn AB där bolaget ber om ett principiellt ställningstagande gällande åtaganden inom logistikverksamheten. Med hänvisning till bolagets roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum avser bolaget att bygga

och hyra ut moderna lagerbyggnader för uthyrning till logistikaktörer med hamnanknuten verksamhet. Frågan om nytt ägardirektiv, i synnerhet skrivningen om logistikverksamheten, bör således hanteras av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige parallellt med Hamnens hemställan gällande bolagets åtaganden inom logistikverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser och olika perspektiv

Ärendet innehåller i sig inga specifika förändringar som behöver belysas ur dessa perspektiv. Eventuella följdbeslut ska särskilt beakta ekonomiska konsekvenser och även övriga perspektiv såsom barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet, mångfaldsperspektivet, miljöperspektivet och omvärldsperspektivet.

Bilagor

Bilaga 1	Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB
Bilaga 2	Tabell med jämförelse mellan nuvarande ägardirektiv och förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Expedieras

1. Kommunstyrelsen
2. Göteborgs Hamn AB

Bilaga 1

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB (org nr 556008-2553)

Ägardirektivets roll

Detta ägardirektiv utgör tillsammans med bolagsordningen, Riktlinjer och direktiv för Stadens bolag, ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB, övriga av kommunfullmäktige beslutade policydokument och riktlinjer samt anvisningar från kommunstyrelsen och Stadshus AB grunden för stadens ägarstyrning av Göteborgs Hamn AB.

Göteborgs Hamn AB ska upprätta förslag till ägardirektiv för verksamhetsdrivande dotterbolag och vid behov ta initiativ till revidering. Ägardirektiv för dotterbolag till Göteborgs Hamn AB ska godkännas av kommunfullmäktige och antas på bolagsstämma i dotterbolaget. I tillämpliga delar ska detta ägardirektiv implementeras i ägardirektiv för dotterbolag.

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads bolag och anger prioriterade mål som ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av bolaget. Koncernen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta de tre perspektiven miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet sätta sin prägel på verksamheten.

Styrelsen ska årligen fastställa ett mål- och inriktningsdokument som anger hur målen ska uppnås och vilka processägare som styrelsen avser samverka och föra dialog med för att nå måluppfyllelse. Baserat på detta dokument ska bolagsledningen utarbeta en affärsplan (eller motsvarande) med konkreta och kvantifierbara mål samt med beskrivning över hur målen ska nås.

De kommunala befogenheterna

Bolagens verksamhet ska bedrivas enligt kommunalrättsliga principer och de regelverk i övrigt som styr bolagets verksamhet och som mer i detalj regleras i bolagsordningen.

Det kommunala ändamålet

Hamnen ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Göteborgs Hamn AB ska ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

Göteborgs Hamn AB ska förverkliga stadens ambitioner med hamn- och logistikverksamheten genom att tillhandahålla infrastruktur, svara för nationell och internationell marknadsföring samt genom strategisk samverkan och samarbete. I bolagets uppdrag ingår att vårda och utveckla varumärket Göteborgs Hamn.

Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas. Göteborgs Hamn AB ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för långsiktigt hållbara infrastruktur- och logistiklösningar på järnväg och sjö i syfte att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till hamnområdet. Bolaget ska ur ett långsiktigt perspektiv förvalta och utveckla mark- och vattenområden för hamnverksamhetens eget behov. Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet och uthållighet i linje med den internationella utvecklingen av hamnverksamhet.

Göteborgs Hamn AB har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik godshamns- och energihamnsverksamhet. Ansvar för drift av Ro/Ro, Bil och containerterminalerna är reglerat i koncessionsavtal med externa operatörer. I Energihamnen har bolaget ett samordningsansvar för verksamheten. Avtal med operatörer som nyttjar bolagets mark och infrastruktur ska medverka till kostnadseffektiva, konkurrenskraftiga, tillförlitliga och säkra hamn- och logistiktjänster och möjliggöra fortsatt tillväxt.

Bolaget ska tillhandahålla kajplatser för kryssningsfartyg och därigenom bidra till turismens och besöksnäringens utveckling i staden. Bolaget ska även verka för färjeverksamhet i Göteborg.

Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet.

Göteborgs Hamn AB har uppdraget att tillse att hamnordningen efterlevs. Bolaget ska utöva tillsyn och trafikkoordinering inom hamnområdet och tillse att fartygstrafiken följer sjövägsregler och i övrigt respekterar regler om säkerhet och ordning inom farleder och hamnområdet.

Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling, stadens lokala miljömål samt stadens mål avseende social hållbarhet och ökad jämlikhet.

Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande. Bolaget ska fastställa lämpliga

finansiella nyckeltal för bolaget totalt och för de olika verksamhetsdelarna så att verksamhetens utveckling kan följas och värderas.

Samverkan

Göteborgs Hamn AB ska i nära samverkan med Göteborgs Stad verka för en för staden och bolaget positiv utveckling ifråga om nationella och internationella förhållanden gällande hamnverksamhet med konsekvenser för exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk.

Göteborgs Hamn AB ska samverka i och stödja det strategiska utvecklingsarbete som Göteborgs Stad bedriver. Bolaget ska bidra till att helhetssyn och att ett gott och effektivt samarbete genomsyrar arbetet med bolagen inom Stadshuskoncernen, stadens nämnder/förvaltningar samt externa intressenter.

En nära och förtroendefull samverkan med terminaloperatörerna och övriga aktörer är avgörande för hamnens fortsatta utveckling. Bolaget ska medverka till att skapa forum för samverkan kring väsentliga frågor såsom strategiska investeringar, internationell marknadsföring samt utveckling av hamn- och logistiktjänster. För att säkerställa bolagets uppdrag kan olika former av samarbete sökas med andra parter. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för staden och bidra till en positiv utveckling av hamnverksamheten.

Övrigt

Före beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, ska bolaget inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande.

Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet antas på bolagsstämma i bolaget.

Bilaga 2 Tabell med jämförelse mellan nuvarande ägardirektiv och förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB

Nuvarande lydelse	Förslag till ny lydelse
Planer, policies och program som Göteborgs kommunfullmäktige fastställer ska tillämpas av bolaget. Bolagets verksamhet styrs även, förutom av detta ägardirektiv, av Göteborgs Stads ägardirektiv för direkt och indirekt ägda bolag, bolagsordning, kommunfullmäktiges budget samt anvisningar från kommunstyrelsen såsom till exempel struktur och tidplan för uppföljningsprocessen.	**Kommentar:** ny malltext framtagen för Stadshus AB: dotterbolag som fångar samma skrivning under följande rubriker: - Ägardirektivets roll - Kommunfullmäktiges mål - De kommunala befogenheterna
	Ny text: *I bolagets uppdrag ingår att vårda och utveckla varumärket Göteborgs Hamn.* **Kommentar:** detta anges som en av tre huvudsakliga uppgifter för GHAB i KF:s beslut från 2009 om Hamnens framtida organisation, inriktning och struktur. Uppdraget saknas dock i gällande ägardirektiv vilket är skälet till att det lyfts in i förslaget till nytt ägardirektiv.
Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas och förutsättningar skapas för att även inta en ledande position som omlastningshamn för Östersjöregionen.	Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas ~~och förutsättningar skapas för att även inta en ledande position som omlastningshamn för Östersjöregionen.~~ **Kommentar:** tas bort för att meningen innan väl beskriver hamnens nationella roll och att omlastning till Östersjön inte är av samma strategiska vikt som riksintresse.
Bolaget ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för en infrastruktur som ger god tillgänglighet till hamnområdet. Bolaget ska prioritera medverkan i utbyggnaden av järnvägens infrastruktur och logistiklösningar.	Göteborgs Hamn AB ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för *långsiktigt hållbara infrastruktur- och logistiklösningar på järnväg och sjö i syfte att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till hamnområdet.* **Kommentar:** bredare skrivning eftersom den omfattar bolagets medverkan i långsiktigt hållbara infrastrukturlösningar både på järnväg och sjö.
Bolaget överlåter ansvaret för driften av Ro/Ro-, Bil- och Containerterminalerna på externa	Texten tas bort.

operatörer. Villkoren för överlåtelsen regleras i långsiktiga koncessionsavtal. Bolaget har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik terminalverksamhet. Tillgängligheten i terminalerna ska garanteras på en icke-diskriminerande grund.	**Kommentar:** skrivningen uppfattas av bolaget som inaktuell eftersom modellen med externa operatörer och koncessionsavtal finns på plats.
Göteborgs Hamn AB har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik terminalverksamhet.	Göteborgs Hamn AB har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik *godshamns- och energihamnsverksamhet.* **Kommentar:** uppdraget om energiverksamhet tydliggörs.
	Ny text: *I Energihamnen har bolaget ett samordningsansvar för verksamheten.* **Kommentar:** uppdraget om energiverksamhet tydliggörs.
	Ny text: *Bolaget ska tillhandahålla kajplatser för kryssningsfartyg och därigenom bidra till turismens och besöksnäringens utveckling i staden. Bolaget ska även verka för färjeverksamhet i Göteborg.* **Kommentar:** uppdraget om kryssningsverksamhet och färjeverksamhet tydliggörs.
	Ny text: *Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet.* **Kommentar:** texten förs in i ägardirektivet under förutsättning att fullmäktige tillstyrker GHAB:s hemställan om att utveckla logistikverksamheten.
Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå de lokala miljömålen och minimera negativ miljöpåverkan.	Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå *FN:s globala mål för hållbar utveckling, stadens lokala miljömål samt stadens mål avseende social hållbarhet och ökad jämlikhet.* **Kommentar:** hänvisning till FN:s globala mål samt till stadens mål och program för social hållbarhet.

	Ny text: *Bolaget ska fastställa lämpliga finansiella nyckeltal för bolaget totalt och för de olika verksamhetsdelarna så att verksamhetens utveckling kan följas och värderas.* **Kommentar:** innebär ökad transparens gällande den finansiella utvecklingen för bolagets olika affärsområden/verksamhetsdelar.
Exempel på frågor som ska underställas kommunfullmäktige framgår av kommunfullmäktiges beslut om Göteborgs Stads ägardirektiv för direkt och indirekt ägda bolag. Bildande, förvärv eller avyttring av aktier i direkt eller indirekt ägda bolag ska till exempel alltid underställas kommunfullmäktige för ställningstagande före beslut.	Texten tas bort. **Kommentar:** en uppräkning av frågor som kan vara av principiell beskaffenhet framgår av KF:s Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag

Bilaga 2

Ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB (org nr 556008-2553)

Ägardirektivets roll
Detta ägardirektiv utgör tillsammans med bolagsordningen, Riktlinjer och direktiv för Stadens bolag, ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB, övriga av kommunfullmäktige beslutade policydokument och riktlinjer samt anvisningar från kommunstyrelsen och Stadshus AB grunden för stadens ägarstyrning av Göteborgs Hamn AB.

Göteborgs Hamn AB ska upprätta förslag till ägardirektiv för verksamhetsdrivande dotterbolag och vid behov ta initiativ till revidering. Ägardirektiv för dotterbolag till Göteborgs Hamn AB ska godkännas av kommunfullmäktige och antas på bolagsstämma i dotterbolaget. I tillämpliga delar ska detta ägardirektiv implementeras i ägardirektiv för dotterbolag.

Kommunfullmäktiges mål
Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads bolag och anger prioriterade mål som ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av bolaget. Koncernen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta de tre perspektiven miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet sätta sin prägel på verksamheten.

Styrelsen ska årligen fastställa ett mål- och inriktningsdokument som anger hur målen ska uppnås och vilka processägare som styrelsen avser samverka och föra dialog med för att nå måluppfyllelse. Baserat på detta dokument ska bolagsledningen utarbeta en affärsplan (eller motsvarande) med konkreta och kvantifierbara mål samt med beskrivning över hur målen ska nås.

De kommunala befogenheterna
Bolagens verksamhet ska bedrivas enligt kommunalrättsliga principer och de regelverk i övrigt som styr bolagets verksamhet och som mer i detalj regleras i bolagsordningen.

Det kommunala ändamålet
Hamnen ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Göteborgs Hamn AB ska ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

Göteborgs Hamn AB ska förverkliga stadens ambitioner med hamn- och logistikverksamheten genom att tillhandahålla infrastruktur, svara för nationell och internationell marknadsföring samt genom strategisk samverkan och samarbete. I bolagets uppdrag ingår att vårda och utveckla varumärket Göteborgs Hamn.

Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas. Göteborgs Hamn AB ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för långsiktigt hållbara infrastruktur- och logistiklösningar på järnväg och sjö i syfte att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till hamnområdet. Bolaget ska ur ett långsiktigt perspektiv förvalta och utveckla mark- och vattenområden för hamnverksamhetens eget

behov. Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet och uthållighet i linje med den internationella utvecklingen av hamnverksamhet.

Göteborgs Hamn AB har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik godshamns- och energihamnsverksamhet. Ansvar för drift av Ro/Ro, Bil och containerterminalerna är reglerat i koncessionsavtal med externa operatörer. I Energihamnen har bolaget ett samordningsansvar för verksamheten. Avtal med operatörer som nyttjar bolagets mark och infrastruktur ska medverka till kostnadseffektiva, konkurrenskraftiga, tillförlitliga och säkra hamn- och logistiktjänster och möjliggöra fortsatt tillväxt.

Bolaget ska tillhandahålla kajplatser för kryssningsfartyg och därigenom bidra till turismens och besöksnäringens utveckling i staden. Bolaget ska även verka för färjeverksamhet i Göteborg.

Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet.

Göteborgs Hamn AB har uppdraget att tillse att hamnordningen efterlevs. Bolaget ska utöva tillsyn och trafikkoordinering inom hamnområdet och tillse att fartygstrafiken följer sjövägsregler och i övrigt respekterar regler om säkerhet och ordning inom farleder och hamnområdet.

Göteborgs Hamn AB ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå stadens lokala miljömål samt stadens mål avseende social hållbarhet och ökad jämlikhet.

Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande. Bolaget ska fastställa lämpliga finansiella nyckeltal för bolaget totalt och för de olika verksamhetsdelarna så att verksamhetens utveckling kan följas och värderas.

Samverkan

Göteborgs Hamn AB ska i nära samverkan med Göteborgs Stad verka för en för staden och bolaget positiv utveckling ifråga om nationella och internationella förhållanden gällande hamnverksamhet med konsekvenser för exempelvis lagstiftning, direktiv och annat regelverk.

Göteborgs Hamn AB ska samverka i och stödja det strategiska utvecklingsarbete som Göteborgs Stad bedriver. Bolaget ska bidra till att helhetssyn och att ett gott och effektivt samarbete genomsyrar arbetet med bolagen inom Stadshuskoncernen, stadens nämnder/förvaltningar samt externa intressenter.

En nära och förtroendefull samverkan med terminaloperatörerna och övriga aktörer är avgörande för hamnens fortsatta utveckling. Bolaget ska medverka till att skapa forum för samverkan kring väsentliga frågor såsom strategiska investeringar, internationell marknadsföring samt utveckling av hamn- och logistiktjänster. För att säkerställa bolagets uppdrag kan olika former av samarbete sökas med andra parter. Sådant samarbete ska vara av allmänintresse för staden och bidra till en positiv utveckling av hamnverksamheten.

Övrigt

Före beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, ska bolaget inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande.

Detta ägardirektiv ska för att äga giltighet antas på bolagsstämma i bolaget.